

ת"פ 26098/11/11 - פרקליטות מחוז צפון- פלילי נגד בוריס צארניאק

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 26098-11-11 פרקליטות מחוז צפון- פלילי נ' צארניאק
בפני כב' השופט יוסי טורס

בעניין: פרקליטות מחוז צפון- פלילי

המאשימה

נגד

בוריס צארניאק

הנאשם

הכרעת דין

כתב האישום

1. נגד הנאשם, עובד לשכת ההוצאה לפועל, הוגש כתב אישום המייחס לו שלושה אירועים במהלכם, לפי הנטען, קשר קשר עם אחר, על מנת לזייף במרמה פרטים כוזבים בתיקי הוצאה לפועל.

כעולה מהחלק הכללי של כתב האישום, הנאשם הנו עובד ציבור אשר עבד במועדים הרלוונטיים בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה. במסגרת תפקידו היה הנאשם בעל גישה למערכת הממוחשבת של ההוצאה לפועל ובעל יכולת מעשית לערוך בה שינויים.

למר מיכאל זינטי (להלן: "זינטי") משרד העוסק בייצוג זוכים וחייבים בתיקי הוצאה לפועל ועמו עובדים מר בהיג' עוויד (להלן: "בהיג'") ועורך הדין דוד רויטמן (להלן: "רויטמן") אשר המשרד קרוי על שמו.

על פי המתואר בחלק הכללי של כתב האישום, במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום קשר הנאשם קשר עם זינטי בשלוש הזדמנויות שונות כמפורט בכתב האישום, לפיו יערוך שינויים בפרטים מהותיים בתיקי הוצאה לפועל ישנים, שהתנהלו בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה, ויעבירם לאחר מכן ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת. בהתאם לקשר, ביצע הנאשם שינויים מהותיים בתיקי הוצאה לפועל, המצויים בסמכות רשם הוצאה לפועל בלבד, ויצר בכך, הלכה למעשה, תיקים חדשים, בהם "החייבים" נחזים להיות בעלי חוב לזוכים פיקטיביים. לאחר העברת התיקים ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת וטשטוש זהותם המקורית, הגישו זינטי רויטמן ואחרים בקשות למימוש החוב, באופנים שונים ובחלק מהמקרים אף הצליחו לממש חלק מהחובות הכוזבים.

אישום ראשון

האישום הראשון מתייחס לעזבונה של המנוחה ברכה פוגלמן ז"ל, אשר נפטרה ביום 5.12.96 כשהיא ערירית והותירה אחריה עזבון הכולל כספים ודירת מגורים (להלן באישום זה: "המנוחה ו-"הדירה").

לצורך השתלטות על עזבון המנוחה, קשר זינטי קשר עם אדם בשם אליהו צאלח (להלן: "צאלח") לפיו ירשמו פרטיו של צאלח במרמה, כזוכה ובעל חוב של המנוחה.

בהמשך, קשר זינטי קשר עם הנאשם, לפיו יעשה הוא לשינוי פרטים מהותיים במחשבי ההוצאה לפועל. בהתאם לקשר הוחלט כי הנאשם ישנה את שם החייב לשמה של המנוחה, ואת הזוכה לשמו של צאלח. כן הוחלט שלאחר מכן יעביר את התיק ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת.

בהתאם לקשר מסר זינטי לנאשם, פרטים של תיק הוצאה לפועל שמספרו 02-23474-01-5 והנאשם שינה בימים 7.12.10 ו-8.12.10 את הפרטים האמורים בתיק ההוצאה לפועל, תוך שימוש בכרטיס אלקטרוני שהיה ברשותו ונמסר לו כעובד ההוצאה לפועל. זאת עשה הנאשם בניגוד לסמכותו וביודעו ששינויים מסוג זה אמורים להיעשות רק בהתאם לצווים של רשם הוצאה לפועל. את גובה החוב המקורי בסך - 1,500,000 ₪, הותיר הנאשם על כנו.

ביום 9.12.10, העביר הנאשם את תיק ההוצאה לפועל ללשכת הוצל"פ בנצרת, ואף זאת בידיעה שרק בהוראת רשם ניתן לעשות כן. מעשים אלו נעשו בידיעה של השניים, לפיה כאשר יתקבל התיק בנצרת, יקבל התיק מספר חדש וכך יטושטשו השינויים דלעיל.

ביום 9.12.10 נפתח תיק הוצאה לפועל בנצרת אשר מספרו 10-09242-10-09 ופרטיו הנם הפרטים ששונו על ידי הנאשם כאמור לעיל. במסגרת התיק החדש הגישו רויטמן וזינטי שורה של בקשות החתומות ע"י רויטמן, שהוצג כב"כ של צאלח. על יסוד האמור הצליחו זינטי ורויטמן לקבל במרמה סך של 76,800 ₪ מעזבון המנוחה.

אישום שני

האישום השני מתייחס לעזבונה של המנוחה מרגריטה רוט ז"ל, אשר נפטרה ביום 12.2.89 כשהיא ערירית והותירה אחריה עזבון הכולל דירת מגורים (להלן באישום זה: "המנוחה ו-"הדירה").

כעולה מעובדות כתב האישום, לצורך השתלטות על עזבון המנוחה קשר זינטי קשר עם אדם אחר (להלן: "האחר") לפיו ירשמו פרטיו של האחר במרמה כזוכה ובעל חוב של המנוחה.

אז פנה זינטי לנאשם מסר לו פרטים של תיק הוצאה לפועל שמספרו 02-18420-94-2 אשר נפתח בשנת 1994 בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה והשניים קשרו קשר לשנות שלא כדין את פרטי החייב, לפרטיה של המנוחה ואת פרטי הזוכה, לפרטיו של האחר ולאחר מכן להעביר את התיק ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת.

בהתאם לקשר, שינה הנאשם את הפרטים האמורים בתיק ההוצאה לפועל, תוך שימוש בכרטיס אלקטרוני שהיה

ברשותו ונמסר לו כעובד הוצל"פ. זאת עשה הנאשם בניגוד לסמכותו וביודעו ששינויים מסוג זה אמורים להיעשות רק בהתאם לצווים של רשם הוצאה לפועל. את גובה החוב המקורי בסך - 77,379 ש"ח, הותיר הנאשם על כנו.

ביום 8.3.11, העביר הנאשם את תיק ההוצאה לפועל ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת ואף זאת בידיעה שרק בהוראת רשם ניתן לעשות כן. מעשים אלו נעשו בידיעה של השניים, לפיה כאשר יתקבל התיק בנצרת, יקבל התיק מספר חדש וכך יטושטשו השינויים דלעיל.

ביום 8.3.11 נפתח תיק הוצאה לפועל בנצרת אשר מספרו 10-02255-11-9 ופרטיו הנם הפרטים ששונו על ידי הנאשם כאמור לעיל. במסגרת התיק החדש הגישו רויטמן וזינטי שורה של בקשות שעניינן עיקול על דירת המנוחה.

אישום שלישי

האישום השלישי מתייחס לעזבונו של המנוח פרל מנדל ז"ל, אשר נפטר ביום 1.12.10 כשהוא ערירי, והותיר אחריו עיזבון הכולל דירת מגורים וכן סך של 1,200,000 ₪ (להלן באישום זה: "**המנוח**"; "**הדירה**").

לצורך השתלטות על עזבון המנוח, קשר זינטי קשר עם אדם אחר (להלן: "**האחר**") לפיו ירשמו פרטיו של האחר במרמה כזוכה ובעל חוב של המנוח.

לאחר מכן פנה זינטי לנאשם ומסר לו פרטים של תיק הוצאה לפועל אשר מספרו 02-30825-99-0 אשר נפתח בעבר בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה. השניים קשרו קשר לשנות שלא כדין את פרטי החייב, לפרטיו של המנוח ואת פרטי הזוכה, לפרטיו של אדם בשם ודים מורזוב ולאחר מכן להעביר את התיק ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת.

בהתאם לקשר, ביום 4.3.11 שינה הנאשם את הפרטים האמורים בתיק ההוצאה לפועל, תוך שימוש בכרטיס אלקטרוני שהיה ברשותו ונמסר לו כעובד ההוצאה לפועל. זאת עשה בניגוד לסמכותו וביודעו ששינויים מסוג זה אמורים להיעשות רק בהתאם לצווים של רשם הוצאה לפועל. את גובה החוב המקורי בסך - 1,426,939 ש"ח, הותיר הנאשם על כנו.

ביום 8.3.11, העביר הנאשם את תיק ההוצאה לפועל ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת ואף זאת בידיעה שרק בהוראת רשם ניתן לעשות כן. מעשים אלו נעשו בידיעה של השניים, לפיה כאשר יתקבל התיק בנצרת, יקבל התיק מספר חדש וכך יטושטשו השינויים דלעיל.

ביום 8.3.11 נפתח תיק הוצאה לפועל בנצרת אשר מספרו 10-02256-11-0 ופרטיו הנם הפרטים ששונו על ידי הנאשם כאמור לעיל (להלן: "**התיק החדש**").

ביום 16.3.11 הוגשה בקשה להחזיר את התיק בחזרה ללשכת ההוצאה לפועל בחיפה. בהתאם, ביום 19.3.11 התקבל התיק בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה ומספרו החדש 02-19932-11-9; ביום 20.3.11 שינה הנאשם בשנית את פרטי התיק חזרה לפרטיו המקוריים.

2. בשל כך יוחסו לנאשם העבירות הבאות: קשירת קשר לפשע, עבירה לפי סעיף 499(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), זיוף בידי עובד ציבור, עבירה לפי סעיף 414+421 (2) לחוק העונשין, מרמה והרפת אמונים, עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין ושיבוש הליכי משפט, עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

ב. התשובה לאישום, אופן ניהול ההליך וגדר המחלוקת בין הצדדים

3. הנאשם מסר תשובה מפורטת לכתב האישום (תשובתו בכתב מיום 22.4.12). בתשובתו לא כפר כי ביצע את הפעולות הנזכרות בכתב האישום, אלא טען כי ביצען במסגרת תפקידו כפקיד הוצאה לפועל, תוך שאינו מודע לכך שתוכנן כוזב. ביחס לשאלת הסמכות, טען הנאשם שלא ידע כי בקשות אלה אמורות להידון על ידי רשם ההוצאה לפועל, אלא סבר שהוא רשאי לבצען, לבקשת זוכה.

4. במהלך שמיעת הראיות, ויתרה המאשימה על מרבית עדי התביעה, הנזכרים בכתב האישום והעידה מספר מצומצם ביותר של עדים: **אלי פרנקו** - חוקר במפלג הונאה חוף, **אליהו צלאח** - אשר נרשם כזוכה בתיק העוסק בעזבון פוגלמן **ורונית רוזין** - מנהלת מחוז חיפה והצפון ברשות האכיפה והגביה. עוד הגישה המאשימה תיק מוצגים ובו מסמכים רבים וזאת בהסכמת ההגנה.

הנאשם העיד במסגרת פרשת ההגנה. כן העידו מטעמו עובדי ההוצאה לפועל ועורכי דין, אשר הכירוהו בשנות עבודתו בלשכת ההוצאה לפועל.

במהלך פרשת ההגנה, הוסכם בין הצדדים כי לשכת ההוצאה לפועל תמציא לבית המשפט מסמכים שונים, כפי שיפורט בהמשך. המסמכים צורפו לתעודת עובד ציבור שהגישה הגב' שרונה דהן, מנהלת מחוז חיפה והצפון ברשות האכיפה והגביה. בהמשך זומנה הגב' דהן לעדות והיא נחקרה על ידי הצדדים.

לאור עדותה של הגב' דהן, ביקש הנאשם רשות להשלים את עדותו ואפשרתי לו לעשות כן.

עוד יש לציין כי בסיום עדויות הצדדים, הוריתי, על ביקור בלשכת ההוצאה לפועל, במסגרת מעין הליך של "ביקור במקום". הדבר נעשה לבקשת הנאשם, על מנת לאפשר לו להמחיש לבית המשפט, כיצד המערכת אפשרה לו לבצע את השינויים ללא החלטת רשם. לאור כך, קיבל בית המשפט, בליווי הצדדים, הסבר מפורט מהגב' מירב כהן, מנהלת לשכת ההוצאה לפועל בקריית ביאליק, על אודות מערכת המחשוב של ההוצאה לפועל (מסוג VT).

5. עוד יובהר כי במהלך סיכומי ההגנה, הסכימה ב"כ הנאשם כי "בוצע מעשה מרמה. אנו כאמור טוענים שהנאשם היה כלי והמעשים נעשו שלא בידעיתו... בדיעבד אנו יודעים שבוצעה מרמה ע"י זינטי" (עמ' 185 לפרוט'). לאור כך, יריעת המחלוקת בין הצדדים מצומצמת ביותר ומסתכמת בהוכחת היסוד הנפשי בלבד, וליתר דיוק בשאלה מה ידע הנאשם, כאשר ביצע את השינויים לבקשת זינטי. האם, כגרסת המאשימה, היה מודע לכך שהוא מתבקש לבצע שינויים כוזבים (ואף קשר עמו קשר בעניין זה), או שמא כגרסת ההגנה, היה הנאשם כלי בידיו של זינטי וביצע את הפעולות, לבקשתו - כב"כ הזוכה - מבלי שהיה

מודע להיותן כוזבות.

עוד יצוין שאין מחלוקת בין הצדדים, כי מטרתו של זינטי, עת ביקש מהנאשם לבצע את השינויים, הייתה ליצור חובות פיקטיביים ולהשתלט על עזבונות של נפטרים עריריים, כמפורט בכתב האישום. אין גם מחלוקת כי עלה בידי זינטי להגשים מקצת ממטרותיו כמפורט בכתב האישום. יובהר שכתב האישום אינו מייחס לנאשם מודעות ביחס לתכנית זו, וממילא שלא מעורבות בה.

עדויות המאשימה

6. כאמור, מטעם המאשימה העידו מספר מצומצם של עדים. אסקור להלן את עדויות הצדדים, בזיקה ליריעת המחלוקת.

רס"מ אלי פרנקו: (להלן - **פרנקו**) - פרנקו הוא חוקר מפלג ההונאה של משטרת חוף והוא החוקר המרכזי בחקירה שנוהלה כנגד הנאשם. פרנקו גבה מהנאשם מספר הודעות (ת/2, ת/3, ת/4, ת/5, ת/6, ת/7, ת/53, ת/54) וכן ערך עימות בין הנאשם לבין זינטי (ת/55).

7. **אליהו צלאח (להלן - צלאח):** צלאח הנו חברו של זינטי והאחרון מטפל עבורו בתיקי הוצאה לפועל. צלאח רשום כזוכה בתיק ברכה פוגלמן, אך טען כי אינו מכיר חייבת זו וכי לא הגיש כל מסמך להוצאה לפועל בעניין זה. בעניין זה טען העד כי ידע על אודות פעולותיו של זינטי רק לאחר תחילת החקירה. ביחס להיכרותו עם הנאשם, אישר צלאח כי הוא מכיר את הנאשם מעבודתו בלשכת ההוצאה לפועל וכי הקשר נוצר באמצעות זינטי. צלאח אישר כי הנאשם טיפל עבורו בבקשה שהגיש לביטול עיקול שרביץ על חשבון הבנק שלו. צלאח תיאר כי נתקל בקשיים לקבל אישור מידי על ביטול העיקול, הגם ששילם את מלוא חובו. כאשר פנה לנאשם, עלה בידו לקבל מיד את האישור על אודות הביטול. צלאח הדגיש כי טיפולו של הנאשם היה חוקי. צאלח אישר כי מכר לנאשם בגדים "במחיר הקרן" ועשה כן לאות תודה על עזרתו בטיפול המהיר כאמור. ב"כ המאשימה הצהיר שלא יבקש להרשיע הנאשם בעבירה נוספת בשל כך (ראה עמ' 51 לפרוט'). העד הבהיר כי מדובר בפריטים זולים בסכום של 50-60 ש"ח לכל היותר, אשר שולמו באמצעות משרדו של זינטי. יחד עם זאת הדגיש צלאח שהנאשם לא ידע על אודות ההנחה הניתנת לו.

עדויות של עד זה, התאפיינה, מן הסתם, ברצונו לשמור על האינטרסים שלו, כמי אשר לא ידע דבר על אודות תכניתו של זינטי, שהרי היה תלוי ועומד נגדו אותה עת כתב אישום בתיק המקביל, בשל חלקו בפרשה. עדותו לא הותירה בי רושם חיובי, אולם היות ולא נזקקתי לעדותו לצורך קביעת ממצאים בעניינו של הנאשם, לא ראיתי להרחיב בנושא.

8. **רונית רוזין** (להלן "רוזין") - הנה מנהלת מחוז ת"א ברשות האכיפה והגבייה. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, הייתה רוזין מנהלת מחוז חיפה והצפון והייתה אחראית על כל לשכות ההוצאה לפועל במחוז

חיפה והצפון. רוזין מכירה את הנאשם באופן אישי ודעתה עליו כעובד הייתה חיובית. הגם שהייתה ממונה על כ-130 עובדים, הכירה את הנאשם "קצת יותר כי הוא ישב בסמוך ללשכתי בחיפה" (בעמ' 62, בש' 2). העדה תיארה כי הנאשם נקלט במערכת ההוצאה לפועל בשנת 2000 והיא מכירה אותו משנת 2009. בשנה זו הנאשם יצא לקורס קידום למשך 3 חודשים, לצרכי דרגה. הנאשם עבד במדור מנהליות והיה אחראי מחוזי על נושא סריקה וביעור. הוא אף סייע במדור חייבים ומילא מקום בהוצאת תדפיסים. בשנת 2010 הוקמה לשכת מודיעין, שמטרתה להכווין את האזרח בפנייתו להוצאה לפועל והנאשם נבחר למלא תפקיד זה מאחר והוא "הכיר היטב את המערכת והיה ניתן לסמוך עליו מהבחינה הזו" (בעמ' 62, בש' 11).

רוזין תיארה את נוהל העבודה בלשכת ההוצאה לפועל, המחייב ביצוע פעולות על סמך בקשות בכתב בלבד. הוסבר כי הגשה באמצעות פקס היא חריג במקרים דחופים בלבד, המחייב קבלת אישור מנהל לשכה. שיטה נוספת להגשת בקשות היא באמצעות חיבור ממוחשב למערכת ההוצאה לפועל ושיטה זו ישימה לעורכי דין שזה עיקר עיסוקם והם מחזיקים במערכת זו. רוזין הסבירה כי קיימות שתי מערכות מחשוב בלשכת ההוצאה לפועל. האחת נקראת VT והיא הוותיקה והשנייה נקראת אורנט. כיום, עובדות שתי המערכות במקביל. ביחס למערכת הוותיקה, הוסבר כי לאחר קבלת הבקשה ובדיקת המסמכים שצורפו לה, על הפקיד להקלידה במסך המכונה מסך 640 (להלן - **מסך 640**). ייחודיותו של מסך 640 היא בכך, שמסך זה יודע לנתב את הבקשה המוקלדת בהתאם לסעד המוזן, באופן שאם מדובר בבקשה שהיא בסמכות רשם, היא מועברת ישירות לסל העבודה של הרשם, ואם מדובר בהחלטה הניתנת ליישום מידי על ידי הפקיד, היא מאפשרת לפקיד לבצע.

רוזין התבקשה להתייחס לת/28א' שהנו צילום מסך 627 במערכת ה-VT והסבירה כי הפעולה המתוארת במסמך זה היא שינוי פרטי חייב וכי היא בוצעה על ידי הנאשם, ששמו מופיע על גבי הטופס. על פי הסברה, כאשר פעולה רשומה במסך 627, הדבר מעיד שהיא לא עברה להחלטת רשם, אלא בוצעה הלכה למעשה על ידי הפקיד במסך יישום שמספרו 620, המיועד ליישום החלטות רשם לאחר נתינתן. העדה הסבירה כי מעיון במסמך זה עולה כי "יישמו דבר למעשה שלא קיים. כמו שדילגו על שלב" (בעמ' 63, בש' 11). העדה נשאלה מה היה קורה לו היה הפקיד מקליד את הבקשה במסך 640 והשיבה כי הבקשה הייתה מועברת לרשם.

רוזין התבקשה להתייחס למסמכים המתארים את הפעולות שבוצעו בתיקי ההוצאה לפועל הנזכר בכתב האישום ופירטה את הדברים הבאים:

ביחס לעזבון ברכה פוגלמן (ת/25-48; בעניין זה קיימת טעות בעמ' 63 לפרוט' המפנה לת/8-ת/48) - העדה הסבירה כי בתיק בוצעו מספר רב של פעולות חריגות, הכוללות החלפת שם החייב, שם הזוכה, מספר ת"ז של הזוכה וכן העברת התיק מלשכת ההוצאה לפועל בחיפה לנצרת. רוזין טענה כי "אין לי מילה אחרת, זה פשוט זיוף של תיק" והסבירה כי בתיק זה לא היו כלל החלטות רשם, הגם שכל הפעולות שבוצעו, חייבו החלטה כאמור, למעט שינוי כתובת חייב. עוד הסבירה העדה כי לאחר העברת התיק ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת, בוצעו פעולות, לרבות עיקול מקרקעין ותשלום בסך 76,800 ש"ח אשר הועברו בשיק לחשבונו של רויטמן.

ביחס לתיק עזבון מרגריטה רוט (ת/15-24) - הסבירה העדה כי מדובר בתיק לא פעיל אשר נחשב "כתיק מת". העדה הסבירה כי בתיק בוצעו שמונה פעולות מהותיות, אשר שינו את פרטי התיק.

ביחס לתיק עזבון יצחק פרל מנדל - הסבירה העדה כי בתחילה היה ניסיון לפתוח תיק בעניין זה בלשכת

ההוצאה לפועל בעפולה, אך הניסיון לא צלח בשל כך שהפקידה שאלה "יותר מידי שאלות". גם בתיק זה בוצעו פעולות לשינוי פרטי התיק. בתיק זה לא בוצעו פעולות לרדת לנכסיו של המנוח.

רוזין מסרה כי הנאשם לא היה אמור כלל לקבל את הבקשות, אלא היה עליו להפנות את זינטי למדור זוכים, בו לא עבד. העדה הביעה בטחון בידיעתו של הנאשם את דרך העבודה הנכונה, לאור שנות עבודתו הרבות וניסיונו. העדה טענה כי היא בטוחה שהנאשם ידע שאסור לו לעבוד דרך מסך היישום 621, אלא עליו להקליד את הבקשה במסך 640. בעניין זה טענה העדה כי העובדה שהיה לנאשם את הידע "רק מחזק את זה שהוא עשה מעשה אסור...עובד שנמצא 10 שנים במערכת ועובר מדורים שונים בוודאי שיש לו ידע רב" (בעמ' 69, בש' 31).

ביחס לנושא העברת תיק מלשכה ללשכה, הסבירה העדה כי בשנת 2009 התקבל תיקון משמעותי בחוק ההוצאה לפועל (להלן - **תיקון 29**) ולאחריו נושא זה, של העברת תיק מלשכה אחת לשנייה, מצוי בסמכותו של רשם ההוצאה לפועל בלבד. העדה מסרה כי לפני כן, היה נהוג לבצע משימה זו ללא החלטת רשם, אך כאמור, לאחר שנת 2009 הדבר השתנה.

בעניין זה אעיר כבר עתה, כי פרטים אלו אינם מדויקים. תיקון 29 לא שינה דבר בעניין הסמכות להורות על העברת תיק מלשכה ללשכה, וזו הייתה נתונה מאז ומעולם לרשם בהתאם לסעיף 11 לחוק ההוצאה לפועל. אכן, כפי שיובהר להלן, בשנת 2009, חל שינוי בנושא העברת תיקים מלשכה ללשכה, אולם הוא אינו קשור לתיקון 29, אלא לשינוי נוהל שגוי שנהג בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה, לפיו פקידים העבירו תיקים ללשכה אחרת, ללא החלטת רשם, הגם שזו נדרשה בחוק.

עדוּתה של רוזין הותירה בי רושם חיובי. עדוּתה הייתה שוטפת, בהירה ומקצועית. התרשמתי כי העדה ביקשה למסור פרטים נכונים ומדויקים וכי נמנעה מלמסור פרטים שלא היו בידיעתה. לא התרשמתי כי העדה ביקשה להרע לנאשם, או להעצים את חומרת מעשיו, אלא למסור תמונת מצב מדויקת.

עדויות ההגנה

9. **הנאשם בחר להעיד.** בעדותו תיאר כי החל לעבוד בלשכת ההוצאה לפועל בשנת 2000, בתחילה בארכיב, לאחר מכן במזכירות ובהמשך במודיעין. במהלך עבודתו מונה כאחראי על כל הקשור במערכת הסריקה וביעור תיקים. לאור כך הגדיר עצמו הנאשם כ"כולבויניק פשוט", היינו כמי אשר תפקידו אינו מוגדר, אלא עוסק הוא במספר תחומים, ללא הכשרה של ממש באחד מהם. לטענת הנאשם הוא לא למד מעולם לעבוד באופן מסודר, אלא למד את העבודה "בשטח". לעניין זה הדגיש כי אף כאשר השתתף בקורס רכזים בכירים לא למד לעבוד במסכי ההוצאה לפועל.

את זינטי הכיר הנאשם, כשמונה שנים טרם חשיפת הפרשה ובארבע השנים האחרונות היה חברו הטוב. זינטי היה "בן בית", כלשונו, בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה והיה מגיע בכל יום, לצורך טיפול בתיקי ההוצאה לפועל של משרדו. הנאשם הסביר כי זינטי אמנם לא היה עורך דין אך "ניהל משרד עורכי דין". הנאשם השיב לשאלת בית המשפט כי הגם "שכולם יודעים שיש לו משרד עורכי דין...אני לא יודע להגיד אם חשבתי שיש לו עניין אישי בתיקים או שהוא רק עובד במשרד, כי הזוכה בתיקים זה לא הוא" (בעמ' 83). הנאשם הסביר כי נפגע מאוד

מההאשמות נגדו, הוא הושעה מעבודתו ומשפחתו נפגעה כלכלית בצורה קשה.

ביחס לזינטי טען הנאשם כי מאז המקרה, הוא אינו משוחח עמו, שכן "השם שלי נהרס פשוט בגלל השקרים של זינטי" (בעמ' 83).

הנאשם עומת על ידי בא כוחו, עם הטענה לפיה בעדותו הראשונה במשטרה (ת/2) לא הודה ששינה את הפרטים בתיקים הנזכרים בכתב האישום, אלא רק בחקירתו השנייה והסביר כי בחקירה הראשונה ביקש לראות תדפיס של התיקים, אך הדבר לא ניתן לו. לכן לא יכול היה לזכור את התיקים עליהם נחקר. לאחר מכן נזכר "בכמה פרטים שהוא ביקש ממני לשנות כמה דברים בתיקים של המשרד שלו" (בעמ' 84) וביקש להיחקר שוב. לטענתו "אם החוקר היה מראה לי מההתחלה את המסמך הנכון הייתי אומר כן זה אני עשיתי פשוט לא זכרתי את הפעולות האלה" (בעמ' 87).

ביחס לשינויים שביצע לבקשתו של זינטי, הסביר הנאשם כי "עשיתי טובה לחבר...הוא ביקש ממני לעשות את זה דחוף, הוא אמר שהחייב עומד להבריא נכסים" (בעמ' 86). הנאשם הסביר כי דרש מזינטי מסמכים, הגם שביצע את הפעולות במענה לפניה טלפונית. לטענתו, דרש זאת אף למחרת וזינטי הבטיח שיביא את המסמכים, אך לא עשה כן והדבר פרח מזיכרונו.

ביחס לאופן בו ביצע את השינויים, הסביר הנאשם כי עשה זאת דרך מסך 620, באמצעות כרטיס הזיהוי שלו, תוך שהקיש את מספר תעודת הזהות שלו ופרטיו האישיים ולאחר מכן "נכנסתי לשם משפחה, שיניתי מחקתי את שם המשפחה הקודם, רשמתי שם משפחה חדש, שם פרטי חדש, מספר ת.ז חדש, כתובת חדשה" (בעמ' 86). הנאשם הדגיש כי הפרטים הקודמים נשארים שמורים במחשב חרף השינוי.

הנאשם טען כי הפעולות שביצע הן בבקשות מנהליות, היינו בקשות שפקיד רשאי ליישם באופן מידי ללא החלטת רשם. מטעם זה, לשיטתו, המערכת אף לא דרשה ממנו מספר נומרטור, שהנו מספר המתקבל לאחר החלטת רשם. הנאשם הסביר כי בכך כוונתו "שלא ניסיתי לעקוף את הרשם, אלא בסך הכל עקפתי נוהל שאני צריך לראות מסמך בכתב ואני מודה בטעות שעשיתי את זה כי זה היה חבר שלי. לא זיפתי כלום" (בעמ' 88).

הנאשם עומת עם העובדה שביצע שינויים דומים (אישומים 2,3) שלושה חודשים לאחר השינויים מושא האישום הראשון, הגם שטרם קיבל את המסמכים והשיב כי הדבר נשתכח מלבו בשלב זה.

ביחס להעברת התיקים מלשכת ההוצאה לפועל בחיפה, לזו שבנצרת, הסביר הנאשם כי הדבר נתון לשיקול דעתו המוחלט של הזוכה. לטענתו מדובר בפעולה מנהלית, היינו כזו שפקיד רשאי לבצע ללא צורך בהחלטת רשם. הנאשם הסביר כי העביר מאות תיקים ללא החלטה של רשם והביא דוגמא של עורך דין בשם עמר אליהו, אשר לבקשתו העביר מאות תיקים מחיפה לחדרה, ללא החלטה של רשם. הנאשם אף הסביר כי בעקבות כך קיים פגישה עם מנהלת הלשכה (הגב' שרונה דהן) ורק בעקבות פגישה זו, בוצע שינוי בנוהל העבודה ובקשות להעברת תיק ללשכה אחרת חייבו החלטת רשם. לטענתו היה זה זמן קצר טרם חשיפת הפרשה, היינו לאחר האירועים הנזכרים בכתב האישום.

הנאשם הדגיש כי ביצע הפעולות באמצעות הכרטיס החכם הנושא את פרטיו, ולו רצה לבצע עבירה היה עושה כן באמצעות כרטיסו של אחר. הוסבר כי הדבר אפשרי, בעת שיוצא פקיד אחר להפסקה ולא לוקח עמו את כרטיסו האישי. עוד הדגיש הנאשם כי הפרטים המקוריים נשארים במערכת ואף בכך יש להעיד, לשיטתו, על

היעדר כוונה פלילית מצדו (ראה למשל נ/1). הנאשם ציין אף שלא קיבל דבר עבור פעולות אלו, שכן הייתה זו "טובה לחבר" ותו לא.

בחקירה נגדית, השיב שאם יתברר שידע שהבקשות בסמכות רשם ובכל זאת ביצען אזי "לזה כבר אין הסבר" (בעמ' 92). כשנשאל אם יודע מהן פעולות שמחייבות החלטת רשם, ומהן הפעולות שהוא רשאי לבצע, השיב שאינו יודע במדויק, ולכן הוא עורך ניסיון במחשב ואם המערכת מאפשרת לו לבצע הפעולה, מסיק הוא מכך שמדובר בפעולה מנהלית שאינה טעונה החלטת רשם. לחיזוק גרסתו זו, טען הנאשם שאם הפעולה בסמכות רשם, מתחייבת הקשת מספר נומרטור. כאשר הצליח לבצע הפעולות, ללא צורך במספר נומרטור, הרי לשיטתו, אין צורך בהחלטת רשם.

הנאשם עומת עם העובדה שנקבע שהחל משנת 2009 נושא העברת תיקים מלשכה ללשכה, יטופל על ידי רשם בלבד, וטען שלא ידע על כך וכי אף לאחר מועד זה, העביר תיקים ללא החלטת רשם. כאשר התבקש לפרט מה מסר לו זינטי באשר לצורך לשנות את שם הזוכה, השיב כי מסר לו שמדובר בהמחאת זכות לזוכה אחר. לאור כך ביקש ב"כ המאשימה לבחון את הנאשם, אם יודע הוא מה יש לבדוק לצורך החלטה בתקפותה של המחאת הזכות והנאשם השיב שיש לבדוק אם קיימים כל הפרטים הנדרשים על גבי המסמך.

הנאשם הודה אף, כי זינטי רשם עבורו מכתב כוזב, לפיו משרדו מעסיק את אשתו (של הנאשם) וזאת לאור דרישה של משרד ההגירה. בהתאם לכך זינטי העביר לו סך של 1,800 ש"ח אשר, לטענתו, הוחזרו לו באותו היום.

הנאשם עלה להעיד פעם נוספת, בעקבות מסמכים שהתקבלו לבקשת הצדדים. בעדות זו התייחס הנאשם לנהלים שהציגה הגב' דהן, לגביהם טענה כי הנאשם קיבל אותם וחתם עליהם. הנאשם טען כי בעדותו לא זכר זאת, בשל הזמן שחלף. הנאשם טען עוד כי מהמסמכים שהתקבלו, הבין רק עתה שביצע את הפעולות בהפרשי זמן של יממה בין פעולה לפעולה, וטען כי זו הסיבה שלא יכול היה להבין את מזימתו של זינטי, לפיה מדובר בשינויים של חייב וזוכה באותו תיק. הנאשם טען כי "אם היה מבקש ממני את זה באותו היום זה היה מדליק לי נורה אדומה כי כל הצדדים משתנים". בחקירה הנגדית עומת עם העובדה שהוא שוגה בקריאת המסמכים וכי פעולותיו בתיקי פרל מנדל ומרגריטה רוט דווקא כן בוצעו באותו היום.

עדי הגנה נוספים

הגב' **כרמלה בונשטיין**, הנה עובדת ההוצאה לפועל בחיפה. העדה עובדת במחלקת עיקולי צד ג' ומכירה את הנאשם, כאדם המסייע לרבים. העדה הסבירה כי אינה יודעת מהן הבקשות שבסמכות רשם, או פקיד, אך את כל הבקשות היא מקלידה במסך 640.

העדה **קרן וייסמן**, עובדת אף היא בלשכת ההוצ"פ שנים רבות. אף עדה זו תיארה את הנאשם כאדם האוהב לסייע לאחרים ולבצע תפקידים שאינם מחובתו. העדה תיארה כי היא עובדת במדור מנהלי, ואת כל הבקשות היא מקלידה במסך 640 ואינה משתמשת כלל במסכי היישום - 620,621. העדה נשאלה האם מקובל כלל בקרב העובדים לבדוק במערכת אם בקשה מסוימת היא בסמכות רשם, אם לאו, על דרך ניסוי וטעיה והשיבה שהדבר אינו מקובל כלל. ביחס לזינטי, העידה העדה כי היה לו "מוניטין של מכר (צ"ל - מאכער) מעגל פינות וכו'".

העדה **ליאת פרנקו**, עובדת אף היא בלשכת ההוצאה לפועל. אף עדה זו שללה אפשרות שעובדי ההוצאה לפועל נוהגים בדרך של ניסוי וטעיה. העדה נשאלה אם הגיוני שפקיד ותיק לא ידע שבקשות יש להקליד במסך 640, והשיבה שהוא אמור לדעת זאת וכי לה הדבר ברור. כאשר נשאלה אם בקשה להחלפת שם חייב היא בסמכות רשם, השיבה "זה משהו שהוא ברור בעבודה".

10. הנאשם העיד אף שני עורכי דין, אשר תיארו את נכונותו לעזור. כך העיד **עו"ד ערן ארבלי** כי הכיר את הנאשם במסגרת עיסוקיו בהוצאה לפועל. העד מצא את הנאשם כאדם המוכן תמיד לסייע וכמי שמוכר כגורם מייעץ ומסייע.

עו"ד דנה אלקיים, אף היא עו"ד העוסקת בהוצאה לפועל, העידה כי היא מכירה את הנאשם כאדם מסייע, המהווה כתובת לכל בעיה.

עדי ההגנה האלו, עשו עלי רושם חיובי וניכר היה שתיארו את הדברים כהווייתם, בין מבחינת מסירת עובדות ובין מבחינת הרושם שעשה עליהם הנאשם, כאדם חיובי, או ככזה הנכון לסייע לכל. עדותם מקובלת עלי במלואה.

עדוּתה של הגב' שרונה דהן במסגרת הגשת תעודת עובד ציבור

11. לאחר סיום פרשת ההגנה, הסכימו הצדדים שיוצא צו המורה ללשכת ההוצאה לפועל למסור מסמכים המצביעים על הדרכה כלשהי שקיבל הנאשם, או אם הובא לידיעתו נוהל כלשהו הקשור לעבודתו והוא חתום על קבלתו. עוד הסכימו הצדדים שיוצא צו המורה ללשכת ההוצאה לפועל, למסור פירוט של תיקים, בהם ביצע הנאשם פעולות דומות לאלו הנזכרות בכתב האישום, תוך פירוט אם היה זה אגב החלטת רשם, אם לאו.

המסמכים התקבלו באמצעות תעודת עובד ציבור (נ/9), עליה חתמה הגב' **שרונה דהן** - מנהלת מחוז חיפה והצפון של רשות האכיפה והגבייה - ועל כן זומנה היא לעדות בעניין זה ונחקרה על ידי הצדדים.

הגב' דהן העידה כי הנאשם היה עובד שנתן מעצמו לטובת מקום העבודה. העדה הסבירה כי כל העובדים עברו יום עיון ביום 7.5.09 שנושאו תיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל, אשר הביא לשינויים רבים בחוק ההוצאה לפועל. בהתאם לעדותה, הנאשם ידע היטב, החל משנת 2009, כי אין עוד להעביר תיק מלשכה אחת לשנייה ללא החלטת רשם. העדה הסבירה עוד כי שוחחה עם הנאשם על נושא זה לא אחת, שכן הוא שהיה אחראי על נושא העברת התיקים. העדה הסבירה כי ערכה בדיקה בתיקים רבים, בשנת 2009 וכי כל תיק שבדקה הועבר על ידי הנאשם עם החלטת רשם.

אף עדה זו הסבירה שאין לפקידים סמכות לשנות פרטי חייב או זוכה, ללא החלטת רשם, וכי בקשות יש להזין במסך 640 בלבד. העדה טענה שהיא מתקשה להאמין שהנאשם לא ידע שעובדים במסך 640 בלבד. העדה הסבירה שהנאשם עובד משנת 2002, נכח בהדרכות ואין כל הגיון בטענה שלא ידע כיצד יש לעבוד.

עדוּתה של הגב' דהן הותירה בי רושם חיובי. ניכר היה שהעדה מסרה עדות מקצועית וברורה באשר לאופן התנהלות לשכת ההוצאה לפועל ועבודת הפקידים. העדה דייקה בדבריה, וחרף העובדה שהנאשם, על פי

תפיסת מנהלי הוצאה לפועל, פגע במערכת עליה היא ממונה, לא התרשמתי מרצונה להרע לו, או להשחיר את פניו לשווא. התרשמתי דווקא כי העדות קשה עבורה, בשל חיבתה לנאשם והעובדה כי היה עובד חיובי שתרם רבות למקום העבודה.

דין והכרעה

12. יריעת המחלוקת שבין הצדדים, עניינה בשאלת היסוד הנפשי של הנאשם, היינו מה ידע הנאשם עת ביצע את הפעולות ומה רצה להשיג בכך, אם בכלל.

13. הנאשם טוען כי סבר שהשינויים שביצע הנם בגדרי סמכותו, כפקיד הוצאה לפועל. לטענתו, לא סבר שמדובר בשינויים כוזבים, אלא האמין שמבצע הוא פעולה מותרת לבקשת זוכה בתיק. במיוחד טוען הנאשם כי לא התכוון לרמות, או ליצור מצג שווא כלשהו. עם זאת, הודה הנאשם כי לא קיים את נהלי העבודה, אותם הכיר, במובן זה שהסכים לבצע לבקשת זינטי, פעולות לפי דרישה טלפונית, ללא מסמכים תומכים ואף ללא בקשה כתובה. כן, הודה הנאשם כי לא היה עליו לבצע כלל בקשות זוכה, שכן אין זה המדור בו עבד, אך עשה כן לאור חברותו עם זינטי.

14. המאשימה לא הציגה ראיות ישירות, מהן עולה מודעותו של הנאשם לתכניתו של זינטי להביא לרישום פרטים כוזבים במחשבי הוצאה לפועל. טענתה היא שקיימת מסה קריטית נסיבתית, אשר אינה מאפשרת אלא מסקנה אחת ויחידה, לפיה הנאשם ידע על אודות תכניתו של זינטי, להביא לרישום פרטים שגויים במחשבי הוצאה לפועל, ואף קשר עמו קשר להוציא תכנית זו לפועל. ראיות אלו נסבות כולן על התנהגותו של הנאשם, עת ביצע את השינויים במחשבי הוצאה לפועל. לא הוצגו ראיות על אודות שיחות בין הנאשם לבין זינטי, או ראיות אחרות מהן ניתן ללמוד, באופן ישיר, על ידיעתו של הנאשם. המאשימה אף אינה טוענת שעלה בידה להראות תמורה כלשהי שקיבל הנאשם, לא כל שכן חלוקה בכספים שהצליח זינטי להוציא במרמה, כאמור באישום העוסק בפרשת פוגלמן. בעניין זה כל שטענה המאשימה הוא שבועבדה שלא הוכח שהנאשם קיבל תמורה כלשהי למעשיו "אין בכך דבר" (בעמ' 192).

15. ידיעתו של אדם, אינה מוסקת בהכרח מראיות ישירות. על ידיעתו של אדם "ניתן ללמוד לא רק מתוך ראיות ישירות, אלא גם מתוך הנסיבות הכוללות של העניין, העשויות ליצור הנחה בדבר אותה ידיעה או התנהגות. עצמתה של הנחה זו תלויה ב"משקלה הסגולי של מערכת הנסיבות" ... במקום שמשקלה של הנחה זו הוא נכבד, והרי היא משכנעת מעל לכל ספק סביר, עשויה אותה הנחה להגיע למידה הדרושה לגיבושה של אחריות פלילית. כמובן, הנחה זו, שאינה אלא פרי ההיגיון וניסיון החיים, ניתנת לסתירה. אין מרשיעים אדם על יסוד מחשבה שלילית שעשויה להיות לו, אלא אך על יסוד מחשבה פלילית שיש לו. על-כן, רשאי נאשם להביא ראיות או ליתן הסברים, שיש בהם להראות, כי ההנחה ההגיונית אינה הגיונית כלל ועיקר או כי עצמתה של ההנחה, לאור הסבריו, אין בכוחה לקיים את מידת ההוכחה הנדרשת במשפט פלילי. אך במקום שהנאשם לא הרים נטל טקטי זה, ולא הביא ראיות או לא נתן הסברים המניחים את הדעת, הופכת ההנחה למציאות. שוב אין אנו אומרים, כי יש להניח, או כי לכאורה ניתן לומר, כי הנאשם התנהג התנהגות פלונית, והיה בעל מחשבה אלמונית, אלא אנו אומרים, כי הוכח, במידת הוודאות הדרושה במשפט פלילי, כי אכן הנאשם התנהג התנהגות פלונית, והיה בעל מחשבה פלילית אלמונית. מה

שהחל כהנחה לכאורית הופך להנחה מוחלטת, דהיינו למציאות עובדתית - התנהגותית או מחשבתית" (ע"פ 384/80 **מדינת ישראל נ' בן ברוך**, פ"ד לה (589 19)).

16. כתב האישום מייחס לנאשם ארבע עבירות שונות ביחס לכל אירוע. לכל עבירה יש להוכיח יסוד נפשי שונה ומודעות לפרטים שונים. לאור כך, אפנה כעת לבחון מה היה הלך רוחו של הנאשם עת ביצע את המעשים. האם אכן האמין, באמת ובתמים, כי מבצע הוא פעולה לגיטימית ושגרתית, לבקשת זוכה, או שמא ידע על היות הפרטים ששינה במחשב, כוזבים. עוד אבחן האם ניתן לייחס לו, ביחס לעבירות הדורשות זאת, יסוד נפשי גבוה יותר של מטרה.

האם ידע הנאשם שהפעולות שביצע אינן בגדר סמכותו ?

17. ההגנה אינה חולקת על כך שהפעולות שביצע הנאשם, אינן בסמכותו של פקיד ההוצאה לפועל, אלא של הרשם בלבד (ראה בעמ' 189 לפרוט'). ההגנה אף אינה חולקת על כך שהנאשם חרג מסמכותו ומנהלי העבודה, עת קיבל את הבקשות וטיפל בהן מבלי שהוגשה לו בקשה בכתב, ואף לא כל מסמך תומך. יחד עם זאת, השאלה החשובה אינה היקף סמכויות הפקידים, כאמור בחוק. איננו עוסקים בשאלת תוקפן של הפעולות שביצע הנאשם. עוסקים אנו בבחינת היסוד הנפשי שליווה את מעשיו. השאלה הנכונה, אפוא, היא מה ידע והאמין הנאשם בעניין זה. טענת הנאשם היא שהאמין בתום לב שהוא רשאי לבצע פעולות אלו וביקש "שבית המשפט יבין שלא ניסיתי לעקוף את הרשם אלא בסך הכל עקפתי נוהל שאני צריך לראות מסמך בכתב" (בעמ' 88, בש' 2).

18. הפעולות שביצע הנאשם, אכן אינן מצויות בגדרי סמכותו. היות והנחת מוצא זו מוסכמת על ההגנה, לא ראיתי להאריך בנושא, אך אפנה לעניין זה לברירת המחלף בחוק ההוצאה לפועל לפיה כל בקשה אמורה להיות מובאת בפני רשם, למעט אלו הנזכרות **בצו ההוצאה לפועל (הליכים שיינקטו על ידי הלשכה לבקשת הזוכה בלבד), תשס"א - 2001 (להלן - "הצו")** אשר הוצא מכוח סעיף 8(ד) לחוק ההוצאה לפועל. הצו כנוסחו, במועדים הרלוונטיים, לא העביר לידי הפקידים את הסמכות לבצע את הפעולות הנזכרות בכתב האישום ומכאן שהדבר היה נתון לסמכות רשם. יובהר, למען הסר ספק, כי פעולות אלו, לא היו בסמכות הנאשם, אף אם היו מוגשות בליווי מסמכים בכתב.

בעניין זה ראוי להדגיש כי מקום בו מוענקת לפקיד הוצאה לפועל הסמכות לבצע הליך על פי בקשת זוכה בלבד, היינו ללא החלטת נושא משרה שיפוטית, ברי כי אין מדובר בהקניית שיקול דעת מעין שיפוטי, אלא בפעולה מנהלית. מכאן שמשמעות העברת הסמכות לפקיד, הנה היעדרות לבקשה, כבשגרה, אם עומדת היא בתנאים הפרוצדוראליים הקבועים בחוק. מכאן, החשיבות בדבר הקפדה על שאלת הסמכות.

בין הפעולות שביצע הנאשם, הייתה גם העברת התיקים ללשכה אחרת. ביחס לפעולה זו המצב מעט שונה מיתר הפעולות. סעיף 11 לחוק ההוצאה לפועל קובע כי "רשם ההוצאה לפועל רשאי להעביר ביצועו של פסק-הדין או הליך פלוני אל לשכת הוצאה לפועל אחרת, אם ראה שהדבר מוצדק בנסיבות העניין". יחד עם זאת, מוסכם

על המאשימה כי לפני שנת 2009, שררה בנושא זה אי בהירות, ופקידים העבירו תיקים מלשכה אחת לשנייה, גם ללא החלטת רשם, זאת בשל נוהל עבודה שהיה מקובל אותה עת. עמדת המאשימה היא כי הדבר שונה בשנת 2009 והנאשם ידע, מאותה עת, על הצורך בהחלטת רשם גם בעניין זה.

להלן אבחן את טענת הנאשם, לפיה לא ידע שפעולות אלו אינן בסמכותו, תוך אבחנה בין פעולות לשינוי פרטי חייב/זוכה לבין העברת תיק ללשכה אחרת.

אקדים ואומר כי לאחר שבחנתי את טענות הנאשם, ביחס לאפשרות שלא ידע שפעולות אלו אינן בגדרי סמכותו, סברתי שאין מקום לקבל טענה זו, ולו מחמת הספק. להלן אסביר מדוע אין כל אפשרות סבירה, ולו בדוחק, שהנאשם האמין, באמת ובתמים, כי רשאי הוא לבצע פעולות אלה.

הנאשם הנו עובד ותיק. במועדים הרלוונטיים הוא עבד כעשר שנים במערכת ההוצאה לפועל. הנאשם ניסה לשוות לעבודתו אופי של "סותם חורים" ("כולבוניק" כלשונו) וטען כי מעולם לא הודרך בנושא ואף לא ידע על קיומו של הצו. אין בטענה זו דבר.

הגב' דהן הציגה נהלים רבים שהועברו לידיעת כלל העובדים והנאשם בכללם. לא ראיתי כל סיבה שלא לקבל עדות זו, הנתמכת בנוהל עבודה מסודר של העברות מיילים לרשימת תפוצה, בה נכלל הנאשם וכן בחתימות הנאשם ביחס למספר נהלים. עדותה בעניין זה מקובלת עלי לחלוטין. אכן, לא הוצג נוהל המתאר את חלוקת הסמכויות, או את שיטת העבודה במחשבים. ואולם, אף אם אקבל את הטענה שהנאשם לא עבר הדרכה מסודרת, בנוגע לשיטת העבודה דרך מסך 640, או ביחס לחלוקת הסמכויות, לא נותר בליבי כל ספק, שהנאשם היה מודע היטב לסמכויותיו ולשיטת העבודה הנכונה.

כל העדים, לרבות עדי ההגנה, העידו על עובד מסור, רציני, ידען, אשר מהווה כתובת לכל פונה. כך, העידה רוזין, מנהלת המחוז כי מדובר בעובד ותיק וחיובי, אשר היה נכון לעזור תמיד, מונה על ידה לאחראי על נושא ביעור וסריקה ובהמשך אף הוצב בעמדת המודיעין לאזרח, שכן לדעתה הוא שהיה מתאים לתפקיד זה, לאור היכרותו הטובה עם המערכת. הגב' שרונה דהן, אשר החליפה את הגב' רוזין בתפקידה, העידה כי מדובר בעובד משקיע אשר נתן רבות מעצמו. עד ההגנה עו"ד ארבל יאר את הנאשם כמי אשר "שמו עלה כגורם מייעץ ומסייע". עדת ההגנה עו"ד אלקיים תיארה את הנאשם כמי אשר "אומר לי לעשות כך וכך והכל מסתדר". תיאורים אלו, אשר חלקם באו מפי עדי ההגנה, אינם יכולים להתיישב עם טענת הנאשם להיותו עובד פשוט, שאינו מכיר את מערכת ההוצאה לפועל ואת גדרי סמכויותיו.

עדת ההגנה, הגב' ליאת פרנקו, העובדת בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה, נשאלה על ידי הסנגור אם לדעתה שינוי פרטי חייב, הנה פעולה המחייבת החלטת רשם והשיבה כי הגם שלא עבדה במדור זוכים, "זה ברור. אני לא עבדתי בזה אך אני יודעת ששם ותעודת זהות צריך החלטת רשם. זה משהו שהוא ברור בעבודה". (ההדגשה שלי- י.ט). נדמה שכל מילה מיותרת. עדת ההגנה, אשר כנאשם, לא עבדה במדור זוכים, הסבירה כי הכל יודעים והדבר הוא מן המפורסמות במקום העבודה, שאין לשנות פרטי חייב ללא החלטת רשם. מכאן, שלאור ניסיונו של הנאשם ובקיאיותו, אינני רואה סיבה מדוע לא ידע דבר כה בסיסי, אשר עובדים אחרים יודעים ואינני נותן אמון בגרסתו, לפיה לא ידע זאת, בהיות הגרסה בלתי הגיונית לחלוטין בנסיבות העניין.

גם בחינת מהותן של הפעולות, מחייבת את המסקנה, לפיה האפשרות שפקיד פלוני יסבור שניתנה לו הסמכות להביא להחלפת החייב או הזוכה בתיק, ללא החלטת רשם, הנה בלתי סבירה. מסקנה זו יפה שבעתיים ביחס

לביצוען של שתי הפעולות יחדיו. אנמק.

אין מדובר בבקשות טכניות, אשר נכון להיעתר להן, ללא כל הפעלת שיקול דעת שיפוטי. מסקנה זו, אשר ברורה לכל, מצביעה על כך שקשה להלום שפקיד פלוני יסבור באמת ובתמים, כי הוא רשאי להחליט בבקשות מעין אלו ואינני מאמין לנאשם, שאכן כך סבר. החלפת שם זוכה, אינה פעולה טכנית כלל ועיקר. הזוכה נרשם במערכת ההוצאה לפועל, לאחר שהגיש בקשה לביצוע בצירוף פסק דין (או שטר). רישומו מתבצע לאחר שנבדקה זכותו להגיש בקשה לביצוע (ראה תקנה 11 לתקנות ההוצאה לפועל). הזוכה הוא אחד (אף אם מדובר במספר זוכים) ואין למצוא כל סיבה להחליפו באחר, אלא במקרים מיוחדים כגון אם נפטר (שאז יוחלף לעזבונו), או אם הפך בלתי כשיר לזכויות וחובות (כגון במקרה של פשיטת רגל לאדם, או פירוק ביחס לחברה). מקרה נוסף הוא המחאת זכותו של הזוכה לאחר. הנאשם טען כי זו הסיבה שזינטי מסר לו, עת ביקש ממנו לבצע את השינוי (בעמ' 95, בש' 30). אינני יכול לקבל - ולו בדוחק - כי הנאשם האמין בתום לב וללא כל ספק, שמוסמך הוא להחליף את הזוכה, על סמך טענה להמחאת זכות. אף אם אתעלם בשלב זה מהעובדה שהנאשם עשה כן, מבלי שהוצג בפניו כל מסמך להוכחת המחאת הזכות, אין כל אפשרות לקבל את הטענה ואינני נותן בה אמון. המחאת זכות הנה פעולה משפטית מורכבת, אשר תוצאתה אינה פשוטה כלל ועיקר (ראה **חוק המחאת חיובים, התשכ"ט-1969** והאפשרויות הקיימות ביחס לתוצאת ההמחאה). אף אם הפקיד, אינו מכריע בשאלת תוקפה של ההמחאה ועדיין שמורה לחייב האפשרות לטעון כנגד תוקפה של ההמחאה הנטענת, לא ניתן להתעלם מהמשמעות מרחיקת הלכת, של מתן אפשרות לפקיד ההוצאה לפועל להחליף את זהות הזוכה על סמך טענה להמחאת זכות ולאפשר לזוכה "החדש" לנקוט הליכים מבצעיים כנגד החייב. הבנת משמעות הפעולה (ואין מחלוקת שהנאשם הבין היטב את משמעותה, ראה בעמ' 97 לפרוט'), אינה מאפשרת לקבל שהנאשם האמין בתום לב, כי מוסמך הוא לבצעה.

הוא הדין ביחס לשינוי זהותו של החייב. מדובר בשינוי משמעותי ביותר, במסגרתו הופך אדם אחר לחייב. אין מדובר בהוספת חייב, אלא בהחלפה של החייב המקורי באחר. פעולה אשר קשה לקבל שהנאשם האמין בתום לב, שהוא רשאי לבצעה ללא החלטת רשם.

הנאשם טען כי זינטי הסביר לו ששינוי שם החייב נדרש לשם תיקון טעות ואולם פעולותיו לא באו לתיקון טעות, אלא להחלפת החייב, באופן שאינו מתיישב עם טעות אפשרית. כך, באישום מס' 1 הוחלף החייב אמיל למפל בברכה פוגלמן; באישום מס' 2 הוחלף החייב בר נוף ניסים במרגריטה רוט ובאישום מס' 3 הוחלפה החייבת ל.ש. סואידן עבודות חשמל בע"מ בחייב פרל מנדל. כמו כן הוחלפו מספרי תעודות הזהות (ומספר החברה) של החייבים. שינויים אלו אינם מתיישבים עם טעות טכנית כלשהי. אין מדובר בשינוי של אות כלשהי, או שינוי שם משפחה (אשר יכול להתיישב עם נישואין וכיוצא בזה) מקרים המצדיקים שינוי שם). שינויים אלו מתיישבים עם יצירת חוב חדש. יש מאין. הם מתיישבים באופן ברור עם העברת החוב הקיים בתיק המקורי כנגד אדם אחר. איני מקבל, ולו בדוחק, שהנאשם, סבר באמת ובתמים כי רשאי הוא לבצע פעולה זו ללא צורך בהחלטת רשם.

לסיכום נקודה זו. כאשר נותן אני דעתי למהות השינויים שביצע הנאשם, בשילוב עם היותו עובד ותיק, אשר עדי ההגנה עצמם העידו על בקיאותו הרבה במערכת ההוצאה לפועל, אינני יכול לקבל את טענתו לפיה האמין בתום לב שהדבר מצוי בגדרי סמכותו, ולו ככזו המקימה ספק סביר. גרסה זו אינה סבירה ואינה אפשרית ולו בדוחק, תוך שמניח אני לטובת הנאשם כל הנחה אפשרית. מסקנה זו מתחזקת לאור עדותה של עדת ההגנה ליאת פרנקו, לפיה שינוי פרטי חייב הנה פעולה המצויה בסמכות הרשם וכי "זה משהו שהוא ברור בעבודה". לא התעלמתי מכך שהנאשם לא עבד במדור זוכים (הרלוונטי לבקשות הנדונות), אולם אינני סבור שהדבר משנה

את מסקנתי. ראשית, אף הגב' פרנקו העידה שלא עבדה במדור זוכים ועדיין ידעה שמדובר בחציית קו ("דבר ברור בעבודה"). כל העדים העידו על בקיאותו של הנאשם במערכת ההוצאה לפועל. מדובר בעובד ותיק. מכאן, שאין בכך שלא עבד במדור בו מבוצעות פעולות מהסוג הנדון, על מנת לשנות מסקנה זו.

אדם העובד עשר שנים בלשכת ההוצאה לפועל, לרבות באגף מודיעין והכוונה, ומוגדר על ידי הכלל כבר סמכא ו"כתובת" לכל שאלה, אינו יכול לטעון שלא ידע, אם פעולות כגון החלפת חייב או זוכה הנן בגדרי סמכותו. הנאשם לא טען כי ביצע פעמים רבות פעולות אלה ללא החלטת רשם (ביחס ללקוחות "רגילים" ולא כזינטי-חברו), וממילא לא הביא ראיה לכך. ראיה זו, לו הייתה מובאת, יכולה הייתה להוכיח מה ידע באמת על סמכויותיו. בנוסף, לא הביא הנאשם ולו עד אחד, אשר יכול היה לאשר כי תתכן טעות בקרב העובדים ביחס לסמכויות אלו. דווקא עדי ההגנה שהביא, סתרו לחלוטין את טענתו והסבירו שמדובר בכלל בסיסי וברור בעבודה.

יתרה מזו - אם נכונה טענת הנאשם, שלא הכיר את גדרי הסמכות הקשורה לבקשות אלו, בשל כך שלא עבד במדור זוכים, הוא אינו יכול הוא לטעון כי האמין בתום לב שהדבר מצוי בגדר סמכותו. ראינו כי ברירת המחדל בחוק ההוצאה לפועל היא כי רק רשם מוסמך להיעתר לבקשות הצדדים. החריג הוא היעדרות לבקשה על ידי הפקיד. מכאן, שאם הנאשם לא היה בקי בסמכויות הנתונות לפקיד במחלקת זוכים, הוא אינו יכול לטעון כי האמין בתום לב וללא כל ספק, שהדבר מצוי בסמכותו. מכאן, אפוא, שגרסתו לטעות, לא רק שאינה סבירה, היא אף אינה כנה.

מסקנתי, אפוא, היא שהנאשם ידע היטב ששינוי פרטי זוכה/חייב אינו בגדר סמכותו, וכי יש להעביר את הבקשות בעניין זה להחלטת רשם. אינני מקבל, אפוא, את טענתו לטעות בעניין זה, ולו מחמת הספק.

אף ביחס לנושא העברת תיקים מלשכה ללשכה, דעתי היא כי הנאשם ידע היטב שהדבר מחייב החלטת רשם. בנושא זה אין הנאשם יכול לטעון להיעדר בקיאות, שהרי הוא שהיה האחראי על נושא זה ואף תיאר כי פעל במסגרת עבודתו, להעברת אלפי תיקים מלשכה ללשכה. השאלה שיש להשיב עליה, אפוא, היא האם במועד בו ביצע הנאשם את ההעברות מושא כתב האישום, היה ברור לו שבקשה מסוג זה מחייבת החלטת רשם. בשאלה זו אדון להלן.

ראינו כי חוק ההוצאה לפועל קובע בסעיף 11 כי הסמכות להעביר תיק ללשכה אחרת, נתונה לרשם בלבד. יחד עם זאת, מעדותה של הגב' דהן עלה כי בנושא זה שררה אי בהירות והיא תיארה מציאות במסגרתה עד שנת 2009 הועברו תיקים מלשכה אחת לשנייה, גם שלא על פי החלטת רשם, ובכל מקרה שלא על פי החלטה קונקרטי (להבדיל מהחלטות מובנות שהקנו הלכה למעשה את הסמכות לפקידים). העדה הסכימה שהיו אי סדרים בנושא עד שנה זו, אולם על פי עדותה, בשנת 2009 היא עצמה חידדה את הנושא והדגישה כי משנת 2009 "היה ברור לנאשם שאין להעביר תיקים ממחוז למחוז ללא החלטת רשם" (בעמ' 155). זאת ציינה העדה על סמך שיחות שניהלה עם הנאשם באופן אישי בנושא זה.

כמו כן, במסגרת צו להמצאת מסמכים, שניתן בהסכמת הצדדים, הגישה העדה תעודת עובד ציבור (נ/9) במסגרתה פירטה 13 בקשות להעברת תיקים מלשכה אחת לשנייה, בהן טיפל הנאשם בשנת 2009, וכולן הועברו להחלטת רשם (ראה נספחים ד-13 לנ/9). העובדה שכבר בשנת 2009 העביר הנאשם הבקשות להחלטת רשם, מלמדת בבירור על ידיעתו תקופה ארוכה לפני המועדים הרלוונטיים לענייננו, כי הבקשות

מחייבות החלטת רשם.

נראה כי די בנתונים אלו על מנת להגיע למסקנה ברורה והחלטית, לפיה הנאשם ידע גם ידע, החל משנת 2009 שכל בקשה להעברת תיק ללשכה אחרת, מחייבת החלטת רשם. מקובל עלי כי עד שנה זו, נהגה בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה, שיטת עבודה המנוגדת לסעיף 11 לחוק ההוצאה לפועל. במסגרתה של שיטה זו, הוסמכו הפקידים לבצע העברות תיקים ללשכה אחרת, מבלי שהתקבלה החלטה שיפוטית קונקרטיית בנושא. ואולם, השתכנעתי כי משנת 2009 שונו הנהלים והדבר היה ידוע היטב לנאשם. מסקנה אחרת אינה אפשרית. הגב' דהן העידה על כך מפורשות. הנאשם הוא אשר היה האחראי על נושא זה ולכן הוא האדם ששינוי הנוהל, היה אמור להיות מובא לידיעתו וכך אף העידה הגב' דהן. הנאשם אף יישם הלכה למעשה נוהל זה החל משנת 2009. מכאן, שלא אפשרי שלא ידע את שיטת העבודה הנדרשת מרגע זה, המחייבת החלטת רשם.

19. אעיר כי לרשות הנאשם עמדה אפשרות מעשית לסתור את טענות הגב' דהן, ביחס לשנה בה שונה הנוהל, אולם הוא בחר שלא לנצלה. הנאשם תיאר בקשה שהגיש עו"ד בשם עמר אליהו להעברת מאות תיקים ללשכה אחרת. לטענתו בעקבות כך פנה לגב' דהן בבקשה שתשנה את הנהלים, מתוך תקווה שאם בקשה מסוג זה, תחייב החלטת רשם, היקף הבקשות יפחת, בשל היעדר נימוק ראוי ברוב המקרים. לטענתו היה זה כארבעה חודשים לפני חשיפת הפרשה, היינו בסביבות חודש 6/11. אם טענה זו נכונה, הרי ששינוי הנוהל היה בשנת 2011 ולא ב-2009 כפי שהעידה הגב' דהן. לנתון זה חשיבות רבה, אולם הנאשם לא ביקש לקבל צו שיורה להוצאה לפועל לפרט מתי העביר את תיקיו של עו"ד עמר ואם היה זה על סמך החלטת רשם, אם לאו. הנאשם היה ער לאפשרות המעשית לעשות כן, שהרי לבקשת הצדדים הוריתי להוצאה לפועל להמציא נתונים דומים ואלו אכן התקבלו (נ/9). מכאן, שיש לזקוף מחדל זה לחובתו ולהניח את ההנחה המתבקשת, לפיה לו היה מביא ראיה זו, הייתה היא פועלת לחובתו (ע"פ 6289/94 דזנשוילי נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(2) 157, 169 (1998)), ע"פ 437/82 אבו נ' מדינת ישראל פד לז (2) 85 (1983)), ע"פ 347/88 דמיאניוק נ' מדינת ישראל, (23.11.98). ע"פ 11331/03 משה קיס (אריק-בר) נ' מדינת ישראל, נט (3) 453.

יחד עם זאת, יודגש שאינני מבסס את מסקנתי, רק על מחדלו של הנאשם, אלא כאמור, זו מבוססת על עדותה של הגב' דהן ובמיוחד על המסמכים ד1 - ד13 בנ/9 המעידים על אופן עבודתו של הנאשם כבר בשנת 2009. מחדלו כאמור, מחזק את עדויות המאשימה, עד כי לא נותר בליבי כל ספק שהנאשם ידע במועד בו ביצע את העברת התיקים, כי הוא עושה כן ללא סמכות.

סיכומי של דבר: אף ביחס להעברת התיקים מלשכה אחת לשנייה, מסקנתי היא כי הנאשם ידע בבירור שהדבר מחייב החלטת רשם.

נפקות העובדה שהמחשב אפשר את הפעולות ללא החלטת רשם.

20. הנאשם טען כי אמונתו בכך שהפעולות שביצע, מצויות בסמכותו, נבעה מהעובדה שהמערכת אפשרת לו

לבצע את הפעולה ללא החלטת רשם. לטענתו הוא יישם שיטה של ניסוי וטעיה, לפיה בודקים במסך היישום אם המערכת מאפשרת את הפעולה. במידה והיא אכן מאפשרת, מעיד הדבר שהפעולה מצויה בתחום סמכותו של הפקיד.

נושא זה העסיק את הצדדים רבות במהלך ניהול המשפט. לאור כך אף ערכתי ביקור בלשכת ההוצאה לפועל, על מנת להכיר מקרוב את מסכי העבודה של הפקידים ולאפשר לנאשם להסביר על גבי המערכת, כיצד ביצע את הפעולות.

מהעדויות שהובאו בפני (לרבות מהליך הביקור במקום, בו הוסבר על מערכת המחשוב על ידי מנהלת הלשכה, הגב' מרב כהן) עולה כי במערכת ההוצאה לפועל הישנה, המכונה VT, קיימים מספר רב של מסכי עבודה, המוצגים במסך הראשי כרשימת מספרים עם שמות המסכים השונים. לענייננו רלוונטיים מסכים הנקראים 640, 621, 620.

מסך 640 מופיע בצמוד לכותרת "הזנת בקשות לראש ההוצאה לפועל" (מונח אשר שונה בתיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל ל"רשם ההוצאה לפועל"). מסך 620 מופיע בצמוד לכותרת "עדכון פרטי זוכה" ומסך 621 מופיע בצמוד לכותרת "עדכון פרטי חייב". הקלדת הבקשה במסך 640 תגרום לניתובה לרשם, במקרה והיא בסמכות רשם, או לחלופין תאפשר לפקיד ליישמה, מיד, אם מדובר בבקשה הנתונה לסמכותו. מסכים 620,621 הנם מסכי יישום. במסכים אלו, עושה הפקיד שימוש, לאחר החלטת רשם, על מנת ליישם את החלטתו הלכה למעשה.

21. לאור העדויות שהובאו בפני, ניתן לקבוע בבירור (ונדמה שההגנה אינה חולקת על כך) שנוהל העבודה הנכון והמקובל הוא כי כל בקשה מוקלדת במסך 640. רוזין, העידה כי עד שנת 2002 הפקידים עבדו במסכי היישום, אולם משנה זו הוקם מסך 640 ומאז ההנחיה הברורה היא לעבוד רק דרך מסך 640 וזאת כדי למנוע טעויות. עבודה דרך מסך זה מונעת מהפקיד תהייה, אם הבקשה שלפניו מצריכה החלטת רשם, אם לאו, שכן המערכת יודעת לנתב את הבקשה לרשם בהתאם לחלוקת הסמכויות בחוק. במסכי היישום, אמור הפקיד לעבוד, רק לאחר שהתקבלה החלטת רשם ונדרש הוא ליישמה בפועל, אגב הזנת מספר נומרטור, המציין את מספר ההחלטה שנתן הרשם (ראה הסברה של הגב' דהן בעמ' 160 ואילך). בהתאם לעדותה של הגב' דהן, העובדים הודרכו לעבוד כך וזוהי אכן דרך העבודה בה נוהגים בפועל. אף עדות ההגנה שהעידו לטובת הנאשם, הסכימו כולן (כרמלה בונשטיין, ליאת פרנקו וקרן ויסמן) שיש לעבוד דרך מסך 640 וכי כך הן עצמן עובדות. הנאשם לא הביא ולו עד אחד, אשר יכול היה לאשר כי נוהל העבודה, או ההנחיות הרשמיות, מאפשרים לעבוד דרך מסכי היישום, ללא החלטת רשם, בשיטת הניסוי והטעיה שתיאר.

ניתן לסכם, אפוא, שעבודה דרך מסך 640 היא שיטת העבודה בה הונחו הפקידים לעבוד וכי כך אכן עבדו בפועל כל העובדים. כאמור, אינני מוצא לנכון לקבוע אם הנאשם עבר הדרכה מיוחדת בנושא, אם לאו, שכן אין זה העיקר. מדובר בפעולה בסיסית, אותה מכיר כל עובד. הנושא הובהר באופן חד משמעי, לרבות באמצעות עדי ההגנה עצמם, כך שאין בטענות ההגנה להיעדר הדרכות בנושא זה, לשנות ממסקנה זו, אף אם הייתה הטענה נכונה (ואינני קובע כך).

טענת הנאשם לכך שלא ידע שיש לעבוד דרך מסך 640, עומדת גם בסתירה ברורה לגרסתו בחקירותיו במשטרה. עיון בהודעתו (ת/1) מגלה ראייה ברורה לידיעתו באשר לדרך העבודה הנכונה. כאשר נחקר הנאשם לראשונה במשטרה, הוא הכחיש כל קשר לפעולות שבוצעו במערכת. כאשר הוטחו בפניו פעולות שבוצעו לשינוי שם זוכה/חייב, מספר תעודת זהות חייב/זוכה ועוד פעולות כנזכר בכתב האישום, השיב שאינו עובד כלל במדור זוכים וכי אינו מטפל בבקשות מסוג זה (ת/1 בש' 84). כאשר נשאל אם מוכרת לו תוכנת VT השיב שכן. בשלב זה נמסר לו על ידי החוקר כי הבקשות לא הוזנו במסך 640, "אלא באמצעות מסכים אחרים שעקפו נוהל זה וכן את החלטת הרשם". ביחס לכך השיב הנאשם כי אינו יודע מי עשה זאת והוסיף מיוזמתו כי "מה שאני יודע זה שמקלידים בקשה וברגע שזה בקשה מנהלית המערכת מוציאה מדבקה ואז מה שצריך לעלות לרשם עולה לרשם" (ת/1 בש' 91).

מדובר בתיאור מדויק ונכון של שיטת העבודה, כפי שהעידו כל העדים, היינו עבודה במסך 640, המנתב את הבקשות, בהתאם לסמכויות. הנה כי כן, הנאשם ידע היטב כיצד נכון לעבוד. הוא שמע מהחוקר כי פלוני פעל במסכי היישום כדי "לעקוף את החלטת הרשם" (כלשון החוקר) והשיב כי הוא יודע שיש לעבוד דרך מסך המנתב אוטומטית את הבקשה לרשם, במידה והיא אינה מנהלית. **זו גרסה המתארת במדויק עבודה במסך 640. מכאן שהוכח שהנאשם ידע היטב שיש לעבוד דרך מסך 640 וידע אף שהעבודה במסכי היישום, ללא החלטת רשם - אסורה.**

הנאשם מוסיף וטוען כי מהעובדה שהמערכת אפשרה לו ליישם את השינויים, מבלי שדרשה מספר נומרטור (הניתן לאחר החלטת רשם), יש להסיק שמדובר בשיטת עבודה לגיטימית, המאפשרת ניסוי וטעיה, היינו אם המערכת מתירה את הפעולה, משמע שהיא בסמכות הפקיד, אחרת יש להביאה בפני רשם.

אינני מקבל טענה זו ואינני רואה בה ראייה לתום לבו של הנאשם. אכן, תיק זה גילה תקלה במערכת ההרשאות של ההוצאה לפועל, בכך שניתן ליישם החלטה במסכי היישום, מבלי שהתקבלה קודם לכן החלטת רשם וללא צורך בהקשת מספר נומרטור. ואולם אינני רואה בכשל טכני זה, ראייה לתום לבו של הנאשם, אלא דווקא להיפך. לאור כך שקבעתי שהנאשם ידע שהפעולות שביצע אינן מצויות בסמכותו, ואף שעליו לעבוד במסך 640 (פעולה שהייתה מביאה לניתוב הבקשה לרשם), רואה אני בעבודה במסכי היישום, עדות דווקא לחוסר תום לב ופעולה בניגוד להרשאה והכל בידיעה ברורה.

לאור כל זאת, אני קובע שהנאשם ידע שכל הפעולות שביצע אינן בסמכותו וחייבו החלטת רשם. עוד אני קובע שהנאשם ידע שיש לעבוד דרך מסך 640 ובחירתו לעבוד במסכי היישום, הייתה בניגוד לנהלים ועל מנת לבצע את בקשותיו של זינטי מבלי להיזקק להחלטת רשם.

האם ידע הנאשם על כך שהפרטים שמתבקש הוא לשנות הם כוזבים.

22. שאלה נפרדת היא מה ידע הנאשם ביחס לפעולות שהתבקש לבצע. העובדה שהנאשם ביצע הפעולות ללא סמכות, במודע, אינה מחייבת גם שידע שמדובר בפעולות כוזבות. הנאשם טוען כי לא ידע ואף לא חשד, כי זינטי עושה בו שימוש לצורך ביצוע פעולות בלתי חוקיות. על מנת לבחון טענה זו, יש לבחון את מהותן של הפעולות שנדרש הנאשם לבצע, והדרך בה נדרש לבצען.

23. הפעולות שביקש זינטי לבצע הן חריגות, לא כל שכן כאשר הן מבוצעות יחדיו באותו תיק. החלפת חייב

בתיק, אינה בקשה שגרתית והיא טעונה הסבר של ממש מטעמו של המבקש. ודוק: אין מדובר במקרה זה בהוספת חייב, פעולה אפשרית במקרים בהם מבקשים להוסיף ערב, צד נוסף לשטר וכיוצב' מקרים בהם קיימת זכות בדין לדרוש את פירעון החוב מחייב נוסף. בענייננו, מדובר בהחלפת החייב, אגב מחיקת החייב המקורי. מכאן חריגותה של הבקשה. בקשה להחלפת זוכה, חריגה אף יותר. החלפת זוכה, טעונה אף היא הסבר של ממש, מדוע עברה הזכות לאדם אחר, או מדוע נפתח התיק מלכתחילה אגב טעות בזהותו של הזוכה הנכון.

בקשה לשנות את זהות שני הצדדים בתיק, בעת ובעונה אחת, כבר מעוררת קושי ממשי והדברים אינם מצריכים הסבר (להלן- "**הפעולה הכפולה**"). מדובר למעשה ביצירת תיק חדש, אשר רק החוב המקורי נותר בו. הסבירות שקיימת סיבה תמימה, להחליף באותו תיק הן את החייב והן את הזוכה, קלושה. בכל מקרה, בקשה מסוג זו, חייבת להדליק נורה אדומה אצל כל מי שהדבר מובא לפתחו.

למען הסר כל ספק - מובן כי אין על פקיד להרהר בדבר אמיתותה, או נכונותה העובדתית של בקשה, המוגשת לו במסגרת עבודתו. לו היה הנאשם מקבל בקשה בכתב, מקלידה במסך 640 ומעבירה כנדרש לרשם, היה פועל במסגרת סמכותו (וחובתו). מובן כי לא ניתן היה, במצב זה, לבוא אליו בכל טרוניה, אף אם היה מתברר שהבקשה הייתה כוזבת. ואולם, הנאשם לא פעל כפקיד. ראינו שהוא פעל מחוץ לסמכויותיו ויישם את הבקשות שביקש ממנו זינטי, כאילו ניתנה החלטה מאשרת של רשם ההוצאה לפועל וכל זאת כאשר יודע הוא שהדבר מחייב החלטת רשם. במצב זה, אין הנאשם יכול להסתתר מאחורי "דלפק הפקידים", שהרי הוא בפעולותיו הוציא עצמו ממקום זה.

לכך מצטרפת העובדה שהנאשם ביצע פעולות אלו ללא כל בקשה בכתב כמתחייב, ואף ללא כל מסמך לתמיכה בבקשה. כך, לא הוצג בפניו כל מסמך המעיד מדוע זכאי "הזוכה" החדש לנהל תיק הוצאה לפועל נגד החייב ומדוע יש להדיר את רגליו של הזוכה המקורי מזכותו לגבות את החוב. כמו כן, לא הוצג בפניו כל מסמך המעיד כי "החייב" שאת שמו מבוקש לרשום, תחת החייב הרשום, הנו בעל חוב כלל.

24. העובדה שזינטי לא הגיש בקשות בכתב, אלא ביקשן מהנאשם, טלפונית, מעוררת על פני הדברים, חשד ברור שמדובר בניסיון הסתרה. התנהגות זו אף מתיישבת היטב עם הניסיון לעקוף את הצורך בהחלטת רשם, שכן ללא בקשה בכתב, לא ניתן היה לקבל החלטת רשם. העובדה שהנאשם שינה את הפרטים, לא רק תוך חריגה מסמכות, אלא אף ללא מסמכים בכתב, מביאה להנחה הלכאורית, לפיה ידע שלא ניתן לבקש לשנות פרטים אלו בדרך המלך, היינו בבקשה בכתב אשר מובאת להחלטת לרשם.

ואם לא די בכך, לאחר שביצע שינויים נרחבים אלו, העביר הנאשם את התיקים, שוב ללא כל בקשה בכתב, ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת, שם קיבל מספר חדש.

25. הבנת מהות הפעולות שביצע הנאשם (יצירת תיק חדש), על רקע הדרך בה ביצען (ללא כל מסמך בכתב, תוך עקיפת סמכות הרשם), יוצרת הנחה, לכאורית, לפיה הנאשם ידע שמדובר בבקשות שאין זינטי יכול לבקש "בדרך המלך". מכאן ההנחה הלכאורית שידע אף שהפרטים שהתבקש לשנות במחשבי ההוצאה לפועל, בהתאם לבקשות, אינם משקפים זכות אמיתית של מבקש הפעולה וכי מתבקש הוא להביא

לרישום כוזב (ע"פ 384/80 **מדינת ישראל נ' בן ברוך**, פ"ד לה(19 589)).

הנאשם חולק על מסקנה זו ומספק הסבר לכל פעולה שביצע. לטענתו יש בהסבריו לשכנע כי אותה הנחה לכאורית, אינה בעצמה הנדרשת לצורך הוכחת היסוד הנפשי בעניינו. אבחן להלן את הסבריו, שמא אכן יש בהם להימנע מהמסקנה אותה מבקשת המאשימה לייחס להתנהגותו.

הסברי הנאשם להתנהגותו

26. **היעדר בקשות בכתב** - הנאשם ניסה לשוות לעובדה שהסכים לשנות נתונים בתיק על סמך בקשה טלפונית ללא מסמכים, אופי של טעות טכנית - מנהלית ולא היא. מדובר בחציית קו ברור. במעשה שלא יעשה, והנאשם ידע זאת היטב. אף לשיטתו, הוא הפציר בזינטי שימציא לו את המסמכים הקשורים לשינויים שביצע, בדיעבד, אך לשווא.

27. הנאשם ניסה להסביר כי לא ראה בהיעדר הבקשות בכתב, רמז לניסיונו של זינטי לעשות בו שימוש לצורך קבלת דבר שהוא אינו זכאי לו כב"כ הזוכה. הנאשם טען כי השתכנע מטענתו של זינטי בדבר דחיפות הפעולות, ולכן הסכים לבצען על סמך בקשה טלפונית, על אחר וללא מסמכים. אינני מקבל טענה זו ואינני נותן בה כל אמון. הנאשם, כמו גם עדי ההגנה מטעמו, העידו כי זינטי או שליח ממשרדו, היו מגיעים כמעט מידי יום ללשכת ההוצאה לפועל בחיפה (בעמ' 82 בש' 18). מדובר במשרד שכל עיסוקו היה טיפול בתיקי הוצאה לפועל. מכאן, קשה להלום דחיפות כה רבה, עד כי לא היה סיפק בידי המשרד לבקש את הבקשה, בכתב כמקובל וכנדרש. בכל מקרה, לצורך פעולות כה דחופות, קיים נוהל הגשת בקשות בפקס. אמנם הדבר הצריך אישור מנהל, אולם הוא ניתן לביצוע במקרים דחופים באמת (ראה עדותה של הגב' רונית רוזין בעמ' 62). אם מדובר היה בבקשה כה דחופה, עד אשר הנאשם ראה לבצעה ללא מסמכים, בשל דחיפותה, ממילא שהייתה מספיק דחופה על מנת לקבל אישור להגשתה בפקס. בעניין זה מסר הנאשם שתי גרסאות סותרות, אשר פוגמות באמינות גרסתו בעניין זה. בעדותו בבית המשפט טען כי לא ביקש מזינטי לשלוח בפקס את הבקשה (בעמ' 99) ואולם בהודעתו במשטרה ת/6, טען כי ביקש מזינטי את הבקשות בפקס, או באופן ידני (ת/6 בש' 21). בבית המשפט לא יכול היה ליישב בין שתי גרסאות אלו.

28. תיאוריית "הפעולה הדחופה" אינה מתיישבת גם עם העובדה שלא התבקש, בצדה, כל סעד דחוף. הנאשם טען שנמסר לו שהחייב עומד להבריא נכסים ומכאן הדחיפות. ואולם, אם מדובר בבקשה כה דחופה, עד כי יש לקבלה ללא מסמכים, בטלפון, בניגוד לכל נוהל ותוך סיכון מקום עבודתו של הנאשם, מצופה כי הזוכה יבקש, במקביל, סעד דחוף למניעת הברחת הנכסים. זינטי, כאמור, הוא מנהל משרד לטיפול בתיקי הוצאה לפועל. הנאשם הוא פקיד הוצאה לפועל ותיק. קשה לקבל בנתונים אלו כי הנאשם לא הבין שאם לא מתבקש סעד דחוף, הרי שהבקשה אינה כה דחופה, עד כי תצדיק סטייה מנוהל כה בסיסי לפיו כל בקשה אמורה להיות מוגשת בכתב.

29. הנאשם אף לא עמד על כך שזינטי ימסור לו את המסמכים, לאחר שהפעולה בוצעה. התנהגות זו חזרה על עצמה שלוש פעמים. יש בכך להעיד שאין מדובר בטעות בלבד, אלא בהפרה מכוונת של הנהלים

והחוק. הנאשם טוען כי הדבר נשתכח מלבו. אינני מקבל טענה זו ואינני נותן בה אמון. מדובר בפעולה חריגה המנוגדת לנהלים ולחוק ההוצאה לפועל, ואין בליבי כל ספק שהנאשם ידע גם ידע שהוא מבצע דבר אסור, העלול לעלות לו במשרתו אם ייתפס. מכאן, שאינני יכול לקבל את גרסתו שהדבר נשתכח מלבו, כסבירה ואינני נותן אמון בכנותה. מי אשר מבצע פעולה כה חריגה ואסורה, כטובה לחבר (לשיטתו), לא ישכח את המעשה ומצופה היה מהנאשם שלא ירפה מזינטי עד אשר יקבל ממנו את המסמכים. אינני מתעלם מהעובדה שלאחר שהנאשם ביצע את המעשה, היה הוא נתון בידיו של זינטי. מקובל עלי שאם הנאשם היה אכן תם לב ונפל קורבן למעלליו של זינטי, אשר סירב למסור את המסמכים שהבטיח להמציא, היה הוא במלכוד. מחד גיסא, זינטי הציב אותו בפני סיכון משמעותי ומאידך גיסא, מדובר בחבר טוב והאפשרות לפנות לממונים בדיווח, מציבה אותו אף היא בפני סכנת פיטורין, או נקיטת הליכים משמעותיים. ואולם, טענה זו (אשר לא נטענה כלל) יכולה הייתה להישמע הגיונית, באם מדובר היה בפעולה בתיק אחד. אולם, כזכור, הנאשם ביצע עבור זינטי עוד שתי פעולות מסוג זה, בשני תיקים שונים. המשך ביצוע פעולות בשיטה זהה, אינו מתיישב עם טענה לתום לב, או לשכחה כלשהי.

אינני מקבל, אפוא, את הטענה לפיה הנאשם שכח שביצע את הפעולות. הטענה אינה הגיונית, אינה סבירה ואינה מתיישבת עם היקף פעולותיו של הנאשם. גם אם ניתן היה לתת בה אמון, בשל ספק כלשהו, ביחס לפעולה הראשונה (ואינני קובע כך), אין כל אפשרות לעשות כן ביחס לשתי הפעולות הנוספות, אשר בוצעו לאחר שלושה חודשים, בהפרש של שלושה ימים האחת מהשנייה.

מכאן שאינני נותן אמון בהסברו של הנאשם לביצוע הפעולות ללא מסמכים בכתב ודוחה את טענתו לפיה האמין כי מדובר בפעולה דחופה.

30. **היעדר מודעות לכך שהפעולה הכפולה בוצעה באותו תיק** - הנאשם אינו חולק על חריגותה של הפעולה הכפולה, אך טוען שלא היה מודע לכך, ששינה הן את שמו של החייב והן של הזוכה, באותו תיק. לטענתו זינטי נקט בדרך מתוחכמת ודאג לבקש ממנו לשנות את הפרטים, במועדים שונים, וזאת על מנת שלא יבחין שמדובר באותו תיק. הנאשם ציין כי "אם היה מבקש ממני את זה באותו יום זה היה מדליק לי נורה אדומה כי כל הצדדים משתנים, הוא בכוונה עשה לי את ההפרדה הזו" (בעמ' 171 לפרוט').

31. גרסה זו, באה לראשונה בעדותו הנוספת בבית המשפט ובניגוד לגרסתו בעדותו הראשונה בבית המשפט, עת טען ביחס לתיק פוגלמן כי ביצע את כל הפעולות באותו יום (עמ' 101 לפרוט'). הנאשם הסביר כי עד אשר לא עיין בנ/9 (אשר נערך והוגש לאחר עדותו בבית המשפט) לא היה מודע לכך שהפעולות לא בוצעו באותו היום ולכן שינה את גרסתו. ואולם, המסמכים אינם מראים כלל שהפעולות בוצעו בימים שונים, אלא דווקא להיפך- שבוצעו באותו יום, כפי שצוין בכתב האישום. כך מת/8 (המתייחס לאישום מס' 3) עולה כי ביום 4.3.11 בוצעו שינויים רבים ובהם, שינוי שם הזוכה, שם החייב, מספר ת"ז זוכה, כתובת זוכה, מספר ת"ז חייב, כתובת חייב וחשבון בנק עו"ד הזוכה. ביחס לאישום מס' 2 ניתן לראות בת/17 כי ביום 7.3.11 בוצעו שינויים בשם החייב, מספר ת"ז חייב, עדכון כתובת חייב, עדכון שם זוכה, עדכון פרטי ת"ז זוכה, עדכון כתובת זוכה ועדכון פרטי חשבון בנק עו"ד זוכה. יצוין כי ביום 8.3.11 הועברו שני תיקים אלו, ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת וזאת באמצעות הנאשם.

כאשר עומת הנאשם עם נתונים אלו, נאלץ לחזור בו מטענה זו (בעמ' 173).

32. יצוין לשם שלמות התמונה כי בתיק פוגלמן (ת/28 ; אישום מס' 1) אכן לא בוצעו הפעולות באותו היום. הפעולות שעניינן שינוי פרטיו של החייב בוצעו ביום 7.12.10 ואילו הפעולות שעסקו בשינוי זהותו של הזוכה בוצעו למחרת, ביום 8.12.10. מעניין לציין כי בעדותו הראשונה בבית המשפט, עמד הנאשם על כך שפעולות אלו בוצעו באותו יום, 7.12.10 (ראה דבריו בעמ' 101, 102 לפרוט') וטען כי הרישום לפיו הן בוצעו בשני מועדים שונים, שגוי ונובע בשל פעולה המכונה "עיבוד לילה". בשל כך נדרשה המאשימה להגיש ראיית הזמה (ת/57) אשר סתרה טענה זו.

33. העובדה כי בשניים מהתיקים, בוצעה הפעולה הכפולה באותו יום ממש חשובה ביותר לעניין בחינת מודעותו של הנאשם. אין אפשרות לקבל כי הנאשם, כפקיד הוצאה לפועל ותיק ומנוסה, לא ראה את הבקשה הכפולה, כחריגה ביותר, אשר ראוי לנהוג בה משנה זהירות, במיוחד כאשר מתבקש הוא לבצע ללא בקשה בכתב וללא מסמכים. ואולם, אין צורך לתהות אחר מחשבותיו של הנאשם, שכן הוא עצמו טען כי "אם היה מבקש ממני את זה באותו יום זה היה מדליק לי נורה אדומה כי כל הצדדים משתנים, הוא בכוונה עשה לי את ההפרדה הזו" (בעמ' 171 לפרוט'). "הודאה" זו באה עת טען הנאשם שזינטי פיצל את בקשותיו למועדים שונים, על מנת למנוע ממנו להבין את המרמה, ואולם, כאשר הוכח בוודאות שהנאשם ביצע את השינויים בעת ובעונה אחת, מתחייבת המסקנה - כהודאתו של הנאשם - **כי לכל הפחות הדבר הדליק במוחו "נורה אדומה"** כגרסתו הוא. כאשר, מצרפים לכך את העובדה שהבקשות לא הוגשו בכתב ולא צורף להן כל מסמך, אורה האדום של הנורה חזק עוד יותר, עד כי אין אפשרות שלא להבחין בו.

34. מסקנה זו יפה אף ביחס לתיק פוגלמן. אמנם הפעולות בתיק זה בוצעו בהפרש של יממה, אולם אין לקבל כי הנאשם לא היה ער לפעולה שביצע יום אחד קודם לכן. אין מדובר בפעולה שגרתית ואין לקבל כי לא זכר, לאחר יום אחד בלבד, כי אתמול ביצע שינוי דומה בעניינו של החייב. אינני מאמין לנאשם כי לא קישר בין שתי הבקשות ולא ידע שמדובר באותו תיק. העובדה שידע היטב שהתבקש לשנות פרטים הן של זוכה והן של חייב, באותו תיק, עולה בבירור מהודאתו בת/3 שם ציין ביחס לתיק זה כי זינטי ביקש ממנו "לשנות בתיק את פרטי החייב וגם הזוכה" (ש' 22) מבלי שניתן היה להבין ממנו פליאה כלשהי על כך שהדבר בוצע באותו תיק, אלא דווקא להיפך, ניכר שהדבר ידוע לו היטב. כמו כן, הנאשם בעדותו הראשונה בבית המשפט הדגיש שחרף האמור במסמכים, הפעולות בוצעו באותו ביום. אמנם, אין מדובר בפרט נכון עובדתית, שכן מהמסמכים עולה שהיה הפרש של יום בין שתי הבקשות, אולם עצם העובדה שהנאשם טען שמדובר בפעולות שבוצעו באותו יום (ואף התעקש על טענה זו חרף המסמכים שהוצגו בפניו) מראה שלא סבר באמת, שביצוע הפעולות בהפרש של יום, הביאו לכדי אי ידיעה על אודות מהות בקשותיו של זינטי.

מכאן שאינני מקבל את טענת הנאשם, לפיה לא ידע שמבצע הוא את הפעולה הכפולה באותו תיק. גרסה זו, נסתרת באמצעות המסמכים עליהם אין חולק והיא באה לראשונה בעדות השנייה, תוך שהנאשם מסתמך באופן שגוי על המסמכים. אינני נותן כל אמון בגרסה זו, שכן היא אינה משקפת את

הבנתו האמיתית של הנאשם.

35. **טענת הנאשם שהסבריו של זינטי ביחס להעברת התיק לנצרת הניחו את דעתו -** הנאשם טען כי שאל את זינטי למטרת העברת התיק ונאמר לו שהדבר נעשה משיקולים של בחירת מותב. אינני מקבל טענה זו. לו היה מדובר בתיק, בו לא בוצעה כל פעולה, יתכן והיה מקום לקבל תשובה זו. ואולם, אין מדובר בבקשה שהוגשה בחלל הריק. מדובר בבקשה שהוגשה, בתיק בו שינה הנאשם - ללא כל מסמך - את פרטי כל הצדדים בתיק. העברת התיק ללשכה אחרת, מעניקה לו מספר שונה והנאשם כאחראי על העברות תיקים בוודאי שהיה מודע לכך. מכאן, שבפעולה זו הושלמה מלאכת שינוי התיק, כך שכל שנותר בו הוא החוב המקורי, אך עם צדדים שונים ומספר תיק שונה. בנתונים אלו, בקשתו של זינטי להעברת התיק ללשכה אחרת מקבלת משמעות שונה לחלוטין ואינני מקבל כי הנאשם לא הבין שמדובר בשלב האחרון בתכניתו של זינטי. הנאשם כאמור, הוא פקיד הוצאה לפועל ותיק ומנוסה. נזכור כי התיקים בעניינם של פרל מנדל ומרגריטה רוט הועברו יחדיו ביום 8.3.11, יום אחד בלבד לאחר שינוי הפרטים בתיק מרגריטה רוט וארבעה ימים לאחר ששנונו הפרטים בתיק פרל מנדל. אף העברתו של תיק ברכה פוגלמן, הייתה יממה לאחר שינוי פרטי התיק (9.12.10).

הקרבה בזמן אינה מאפשרת כל מסקנה הגיונית, זולת שהנאשם ידע גם ידע, כי הוא מבצע העברה של אותם תיקים, בהם עשה שינויים משמעותיים זמן קצר קודם לכן - ללא כל מסמך בכתב. ודוק: אף הבקשה להעברת התיקים לא הוגשה בכתב, אלא התבקשה טלפונית. הנאשם לא ניסה להסביר כלל, איזו סיבה יכולה להיות להעברת תיק ללא בקשה בכתב (והרי כאן כבר לא יכולה להיות דחיפות) וכיצד זה הסכים לבצע העברות בשלושה תיקים, ללא בקשות בכתב. כאשר מחברים את ידיעתו של הנאשם על כך שמדובר בתיקים, אשר זהותם של כל הצדדים שונתה, עם העברתו של התיק ללשכה אחרת, ללא כל מסמך בכתב וללא כל הסבר להתנהגות זו, מתקבלת תמונה ברורה בדבר הבנתו של הנאשם, את תמונת המצב לאשורה.

36. פעולה, לגביה ראוי לדון בנפרד, בהקשר זה, היא שינוי הנתונים בתיק מנחם מנדל, בחזרה לנתונים המקוריים. כזכור, בתיק זה שינה הנאשם את שמות החייב והזוכה ביום 4.3.11; בהמשך העביר ביום 8.3.11 את התיק ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת.

ביום 19.3.11 הוחזר התיק מלשכת ההוצאה לפועל בנצרת לזו שבחיפה (ראה ת/14). עם העברת התיק לחיפה, פעל הנאשם בימים 20.3.11 ו- 23.3.11 לשינוי נוסף של הנתונים באופן הבא. ביום 20.3.11 שונו שמות החייב והזוכה הכוזבים, לשמות המקוריים. בהמשך ביום 23.3.11 בוצע שינוי נוסף בשמות החייב. (כל הפעולות מופיעות בת/14. בעניין זה יצוין כי שמו של הנאשם, אינו מופיע במסמכים כמבצע הפעולות, אולם הנאשם הודה במסגרת סעיף 31 לתשובתו לאישום כי ביצע את הפעולות).

פעולות אלו מעוררות תהיה של ממש. ביום 8.3.11 העביר הנאשם את התיק לנצרת, לאחר שינוי נתוניו. והנה, זמן קצר לאחר מכן, מוחזר התיק ושוב מתבקש הוא, ללא כל מסמך, לשנות את פרטי החייב, פעם אחר פעם, בהפרש של ימים ספורים. במהלך עדותו לא התייחס הנאשם לסדרת פעולות אלו ולא נתן להן כל הסבר. היעדרו של הסבר לפעולות תמוהות אלו, פועל לחובת הנאשם.

יצוין כי הפעם היחידה שבה התייחס הנאשם לסדרת פעולות אלו, הייתה במסגרת התשאול שנערך לו (ת/3א'). במסגרת חקירה זו נשאל הנאשם ביחס לתיק אשר הועבר לנצרת ולאחר מכן חזרה לחיפה. מדובר אפוא בתיק מנחם מנדל. הנאשם השיב ביחס לכך "זה גם הוא ביקש... זה אני זוכר" וכאשר נשאל מדוע הדבר נעשה, השיב שזינטי "כנראה חשד במשהו" (הדברים מופיעים החל מהדקה 11.20 בת/3א').

לאור כך, אינני מקבל את טענת הנאשם לפיה האמין, בכנות, שמטרת העברת התיקים הנה בחירת מותב נוח. אופי הפעולות, ודרך ביצוען, משדרת כל כולה הסתרה. מכאן, שאינני מקבל את טענת הנאשם וקובע כי ידע היטב שמטרת העברת התיקים לנצרת, היא להסוותם באמצעות כך שיקבלו מספר אחר.

סיכום המסקנות העולות מהתנהגות הנאשם

37. לאחר בחינת התנהגות הנאשם, ולאחר שהונחה התשתית העובדתית לצורך בחינת היסוד הנפשי שנלווה להתנהגותו, הגיע השלב לקבוע מה היה הלך רוחו של הנאשם, עת ביצע את השינויים שהתבקש. קביעה זו מתבצעת, תוך הסקת מסקנה הגיונית, אשר בית המשפט סבור כי היא מתבקשת לאור מכלול הנסיבות, לרבות מידת האמון שניתן לייחס לעד זה או אחר. מובן כי מסקנה זו, אינה אמורה להיות רק סבירה, אלא עליה להיות כזו שתקיים את רמת ההוכחה הנדרשת במשפט הפלילי, היינו שלא ימצא לה הסבר אפשרי, שיש בכוחו - ולו מחמת הספק - לסתרה. "כאשר באים לבחון, בתום גיבוש הראיות אם הוכח היסוד הנפשי, ייתן בית המשפט את דעתו למכלול הראיות ויסיק את המסקנות המתבקשות על-פי הגיון הדברים, הפרשנות הנאותה של ההתרחשויות, מידת האמון שניתן לייחס לעד זה או אחר או לראייה פלונית והכל, על-פי שיקול דעתו של בית המשפט המנוסה, הרואה את העדים, הסוקר את הראיות, המתרשם מהפרשה וחותר לחקר האמת" (ע"פ 6916/06 **אטיאס נ' מדינת ישראל** (29.10.07)).

38. כפי שראינו בניחוח דלעיל, הנאשם ביצע שורת פעולות חריגות, כאשר הוא מודע לכך שהן מבוצעות באותו תיק. הנאשם היה מודע לכך שהוא מבצע שינוי של כל הצדדים בתיק ואף מעביר תיק זה ללשכה אחרת. ביצוע פעולות מעין אלו, על ידי פקיד הוצאה לפועל ותיק, אינו מאפשר, כל מסקנה זולת שהנאשם, לכל הפחות, חשד שמתבקש הוא לבצע שינוי כוזב ושקרי. אין בכך לקבוע שהנאשם ידע שזינטי מבקש לעשות ברישומים כוזבים אלו לצורך השתלטות על רכוש של עזבונות, כאמור בכתב האישום. כתב האישום אינו מייחס לנאשם כל עבירה הקשורה לפעולותיו של זינטי, אשר התבססו על הרישום השקרי - אותו ביצע הנאשם. כל שקבעתי הוא שלכל הפחות חשד הנאשם, שהוא מתבקש לשנות נתונים כוזבים במחשבי הוצאה לפועל. מסקנה זו מתחזקת, לאור שהנאשם התבקש לבצע שינויים אלו, ללא כל מסמך בכתב. כאשר דחיתי את טענת הנאשם שהאמין שמדובר בפעולות דחופות, המסקנה בדבר חשד כאמור, מתגברת והופכת ברורה וודאית, עד כי אין בנמצא כל הסבר מניח את הדעת, שיש בכוחו לשלול מסקנה זו. בעניין זה ראוי שוב להדגיש כי הנאשם עצמו טען, שאם היו מובאות בפניו הבקשות לשינוי פרטי זוכה וחייב, בעת ובעונה אחת "זה היה מדליק לי נורה אדומה כי כל הצדדים משתנים" (בעמ' 171). כאשר הוכח, שהנאשם ביצע את הפעולות באותו יום (ובתיק אחר בהפרש של יממה, אך כאשר הוא מודע לעובדה שמדובר בפעולות באותו תיק), יש לקבוע, כי הוכח ברמה הנדרשת, כי **למצער**, הנאשם חשד שמתבקש הוא לבצע שינויים כוזבים במחשבי הוצאה לפועל. בחנתי אפשרות, ולו דחוקה, שמא

הנאשם כלל לא העלה על דעתו שבקשותיו של זינטי אינן תמימות, וסברתי שאין כל אפשרות לאמץ טענה זו ודי לעניין זה אם נזכיר שהנאשם עצמו מסכים שבנסיבות אלו - אם תוכחנה - יש כדי להביא "להדלקת נורה". מכאן, שלא רק שהיה בהתנהגות זו להביא לחשד, במוחו של הנאשם, אלא שהיא אכן הביאה לכדי כך, בפועל.

39. נקודת הזמן בה נעור החשד בלבו של הנאשם, שמתבקש הוא להביא לרישומם של פרטים כוזבים, היא עת התבקש טלפונית וללא כל מסמך, לשנות נתונים מהותיים בתיקים. לדעתי, פעולותיו של הנאשם, מרגע זה, מלמדות בבירור על כך שהיה מודע לכך שאין מדובר בבקשות תמימות. בעניין זה רואה אני חשיבות רבה לעובדה שלצורך יישום בקשתו של זינטי, עקף הנאשם את סמכותו של הרשם, ויישם את הבקשה, כאילו ניתנה החלטת רשם, כאשר הוא יודע שהדבר אינו בסמכותו. כאמור, הנאשם חשד שמדובר בבקשה בעייתית, ובלתי לגיטימית. הוא ידע שהטיפול בה מחייב הגשת בקשה בכתב והקלדתה במסך 640 לצורך החלטת רשם. אינני רואה כל סיבה שהנאשם היה נוטל על עצמו סיכון, אם יכול היה להיעתר לבקשתו של זינטי באופן חוקי ובהתאם לנהלים. לו סבר שניתן לקבל את הסעד המבוקש, בדרך המקובלת, ברי בעיני, שהיה מבקש מזינטי להגיש בקשה כמקובל ולא היה נוטל לעצמו את סמכויות הרשם, וזאת אף ללא בקשה בכתב וללא כל מסמך מאמת. דחיתי, כאמור, את הטענה לדחיפות העניין, ומכאן שאין ליישב התנהגות זו, אלא עם ידיעה ברורה שזוהי הדרך היחידה לאפשר לזינטי לקבל את מבוקשו. ידיעה זו מחייבת גם את הידיעה שהבקשה אינה לגיטימית וכוללת פרטים כוזבים, היינו שאינם משקפים זכות אמת. לו היתה זו זכות אמת, היה הנאשם נמנע מליטול את סמכויות הרשם ומפנה את זינטי להגיש בקשה בכתב. העובדה כי נטל על עצמו סיכון כה מוחשי, מצביעה על כך שבירר והבין שזינטי לא יוכל להשיג את מבוקשו, בדרך המלך. מכאן, שכאשר הנאשם החליט ליישם את הפעולה, תוך חריגה מסמכות, הוא היה מודע לכך שהיא אינה משקפת זכות אמת.

לא התעלמתי גם מטענת הנאשם, לפיה יש לראות חיזוק לעובדה שלא ידע על פליליות המעשה, בכך שביצע את הפעולות בכרטיס החכם שלו. אכן, יש ממש בטענה. הנאשם ביצע את כל הפעולות בכרטיס החכם שלו, באופן שפרטיו רשומים כמבצע הפעולות. מכאן, שהנאשם השאיר את "טביעת האצבע" שלו בזירת הפשע. האם די בכך כדי לייחס לו תום לב, ולו מחמת הספק? לאחר שבחנתי את הטענה, לא סברתי כי די בנתון זה, לבדו, כדי לאיין את כל הנימוקים שהובאו לעיל. אכן, ניתן לתמוה הכיצד זה אדם יבצע פעולות כוזבות, בכרטיסו האישי, באופן היכול להביא בקלות לזיהויו כמבצע העבירה. ואולם, נראה כי התשובה מצויה באופיו של הנאשם - בעובדה כי נכנע לדרישותיו של זינטי; בכך שסבר (וקיווה) שהדברים לא יתגלו; שסבר שניתן יהיה בבוא העת, אם יידרש, ליתן הסבר בדבר תום לב שיחלץ אותו מהסכך. אינני סבור כי טענה זו, מהווה משקל נגד לצבר הראיות והתהיות שהובאו לעיל, עד כי היא מביאה לסדק במסקנה אותה מבקשת המאשימה לקבוע.

נתתי דעתי גם לטענת הנאשם, לפיה שינוי הנתונים בתיקים, לא הביא למחיקת הנתונים המקוריים וכי הם מצויים במחשבים. אין בטענה זו להביא לכרסום במסקנה, כאמור לעיל. אכן, הנתונים נשמרים במחשבי ההוצאה לפועל, אולם, עדיין נושא השינוי אופי מהותי. הנתונים הקודמים אינם מוצגים "בקדמת הבמה". הזוכה בתיק, הוא הזוכה כפי ששינה הנאשם, וכך החייב. העובדה שהנתונים הקודמים שמורים במעבה זיכרון המחשב, אינו מעלה ואינו מוריד. די לעניין זה להבין שעל סמך השינויים שערך הנאשם, בוצעו פעולות כנגד החייבים החדשים, ואיש לא פנה לבדוק עוד את היסטוריית החייבים. מכאן, שאין לראות תום לב בפעולותיו של הנאשם, או היעדר

ידיעה בדבר אי אמיתות השינויים שביצע, רק בשל כך שהנתונים המקוריים נשמרים.

הנאשם טען עוד כי לו רצה לפעול באופן לא חוקי, היה עושה שימוש בכרטיס של אחר. אינני סבור שדי באפשרות המעשית ליישם שיטה זו, על מנת לקבוע שיש בה להשמיט את הקרקע מתחת המסקנה שנקבע לעיל. שימוש בכרטיסו של אחר, מחייב תכנון והמתנה לשעת כושר. הוא עצמו מהווה עבירה נוספת וכן מסכן אחר, בהפללה אפשרית. הנאשם קיווה, על סמך הנחה סבירה, שהדברים לא יתגלו ואם יתגלו, יוכל למסור להם הסבר תמים. מכאן, שדווקא שימוש בכרטיס של אחר, יכול היה למנוע אפשרות לטענה בדבר תום לב.

מכאן, שאני קובע כי בעת שביצע הנאשם את השינויים בתיק פוגלמן, הבין כי אלו פרטים כוזבים, אשר אינם משקפים זכות אמת. על דרך, קל וחומר, יפים הדברים לשני המקרים הבאים, שהרי הנאשם כבר היה למוד ניסיון מעבודתו עם זינטי. **סיכומו של דבר - הנאשם היה מודע לעובדה שהוא מתבקש לשנות פרטים כוזבים במחשב ההוצאה לפועל.**

40. להשלמת התמונה אציין, כי לתוצאה דומה ניתן להגיע אף לאור העובדה שהנאשם עצם את עיניו, כמשמעות הביטוי בסעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין לפיו "רואים אדם שחשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות כמי שהיה מודע להם, אם נמנע מלבררם".

דוקטרינת עצימת העיניים, המכונה אף חזקת העיוורון המכוון (WILFUL BLINDNESS) פותחה כדי ליתן מענה לקשיים בהוכחת צפונות לבו של אדם, והיא מהווה תחליף מלא למודעות. בהתאם לדוקטרינה זו, חשד בפועל בדבר טיבה של התנהגות, או קיומה של נסיבה, שקול כנגד המודעות לכך, אם נמנע החושד מלבררם. מדובר בחזקה חלוטה, כך שלאחר שנקבעו היסודות לתחולתה, אין אפשרות לסתור אותה. יחד עם זאת, מובן כי ניתן לסתור את יסודות החזקה ולהראות כי אלו לא הוכחו.

41. לצורך הוכחת החזקה, יש צורך לקבוע שהתקיימו שלושה תנאים אלה:

- א. **חשד בפועל בדבר התקיימות הנסיבות או התקיימות ההתנהגות**- המבחן הוא מבחן סובייקטיבי- אישי ולכן אין כל משמעות לשאלה מה אדם סביר היה חושד (ע.פ. 4336/96 **מדינת ישראל נ' דיניץ** פ"ד נא(2) 97 (1997)). יש להוכיח חשד רציונאלי וממשי של האדם הספציפי (ע.פ. 7580/02 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 8.9.05)) אך אין דרישה לחשד ברמה גבוהה (ע.פ. 5938/00 **אזולאי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נה(3) 873)). כמו כן, על החשד להתייחס לנתונים עובדתיים קיימים ולא ביחס להשערות, או לתוצאות אפשריות (גם אם הסתברות התרחשותן היא גבוהה). רמת הדיוק הנדרשת של החשד ביחס להתנהגות ולנסיבות נגזרת מרמת הדיוק שבהגדרת הרכיבים הרלוונטיים שבדרישת היסוד העובדתי.
- ב. **מודעות בפועל לקיומה של האפשרות לברר את החשד**- די בכך שלנאשם מודעות לכך שבאפשרותו לברר את החשד, גם אם הוא שוגה בכך. המודעות הנדרשת בהקשר זה, היא מודעות בפועל, ואין נפקא מינה אם אדם סביר, במצבו של הנאשם, עשוי היה לגבש מודעות מעין זו.
- ג. **הימנעות מודעת מלברר את החשד**- הדרישה היא שהאדם בוחר בחירה חופשית ומודעת שלא

לברר חשד המקנן בתודעתו. בחירה מודעת זו, היא המונעת ממנו מהמשך ביצוע העבירה והיא המהווה את ההצדקה המוסרית שבראיית החשד כמודעות. כלומר האדם בוחר במודע שהנתונים הרלוונטיים לא ייודעו לו לאשורם שאז יהיה עליו להימנע מהמשך ביצוע העבירה.

(ראה לעניין זה גבריאל הלוי **תורת דיני העונשין** כרך ב' עמ' 94-109 (להלן- **גבריאל הלוי**) וכן ספרם של רבין ואקי **דיני עונשין** בע' 287-306).

42. בענייננו, אין כל קושי לקבוע כי מתקיימים כל תנאי סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין. כאמור, קבעתי כי הנאשם לכל הפחות, חשד כי הפרטים אותם הוא מתבקש להזין, הנם כוזבים. לא נקבע כי הנאשם אמור היה לחשוך, אלא שאכן חשד. כמו כן, הנאשם עצמו הודה כי לו היו היה מתבקש לבצע פעולה כפולה באותו תיק, היה בכך להדליק במוחו נורה אדומה. כאשר הוכח שהוא אכן התבקש לעשות כן, הוכח שהנאשם אכן חשד.

43. חשד זה הנו ממשי ורציונאלי ומתייחס להיות הפרטים שאותם התבקש לשנות, כוזבים ושאין משקפים זכות אמת. לו היו משקפים זכות אמת, הייתה הבקשה מוגשת בכתב, בדרך המלך, ולא היה כל צורך בביצוע השינויים בדרך בה בוצעו. הנאשם היה מודע לאפשרות ההגשה הנכונה של הבקשה, ועל כן, לכל הפחות חשד שהבקשה מוגשת בדרך זו, בשל היותה כוזבת. אציין כי ביחס לבקשות בתיקים פרל מנדל ומרגריטה רוט, ניתן לייחס לנאשם חשד ברמה גבוהה בהרבה, שהרי שינויים אלו, בוצעו לאחר העברתו של תיק פוגלמן לנצרת. ראינו כי העברת התיק לנצרת, שיקפה רצון ברור ליצור לתיק זהות חדשה לחלוטין. אם כאשר שינה הנאשם את פרטי הצדדים בתיק פוגלמן, טרם ידע על הכוונה להעביר את התיק לנצרת ולטשטש לחלוטין את זהותו הקודמת, הרי שטענה זו אינה עומדת לו ביחס לתיקים האחרים, כאשר נחשף כבר לשיטת העבודה של זינטי.

44. הנאשם היה מודע לאפשרות העומדת לו לברר את חשדו ולהפריכו או לאמתו. בירור זה ניתן היה לביצוע באמצעות דרישת מסמכים המוכיחים, ולו לכאורה, את זכותו של הזוכה "החדש" ואת חובו של החייב "החדש" (ואני מתעלם כאן, מהעובדה שממילא הטיפול בבקשה לא היה בסמכותו). הימנעות זו הייתה בחירה מודעת של הנאשם. דבר לא מנע ממנו, מלדרוש מסמכים אלו, זולת רצונו לעצום את עיניו בפני המציאות.

45. מכאן, שהוכח ברמה הנדרשת כי הנאשם חשד שזינטי מבקש לרשום באמצעותו פרטים כוזבים במחשבי ההוצאה לפועל, וחרף כל זאת, נמנע מלברר חשד זה ועצם את עיניו. התנהגות זו שקולה למודעות.

מחדל חקירה באי הבאתו של זינטי לעדות. האמנם ?

46. ההגנה טענה כי יש לראות בעובדה שזינטי לא הובא על ידי המאשימה לעדות, משום מחדל חקירה הפועל לטובתה (סעיף 17 לסיכומים בכתב). ההגנה טענה זאת, בזיקה לטענתה שבעימות בין השנים, החזיק זינטי בגרסה הנוחה הנאשם והמייחסת לו תום לב בפעולותיו. המאשימה השיבה לטענה זו בכך, שלאור גרסתו של זינטי, כפי שתוארה על ידי ההגנה, לא הייתה כל מניעה שההגנה הייתה מעידה את

זינטי ומאפשרת לבית המשפט להיחשף לגרסתו.

אכן יש מקום לתמוה על החלטת המאשימה שלא להביא את זינטי לעדות. תהא גרסתו של זינטי אשר תהא, הייתה מוטלת על המאשימה החובה לדאוג שגרסתו תובא בפני בית המשפט, על מנת שתוצג מלוא התמונה הראייתית האפשרית. אל לה למאשימה לסמוך על הנאשם כי ידאג להשלמת החלל, באם ימצא זאת לנכון.

47. זינטי הוא עד רלוונטי, וחסרונו כעד תביעה היה בולט. כפי שנקבע בע"פ 6522/10 **רחל זהבי נקר נ'** **מדינת ישראל** (2.5.13) על ידי כב' הנשיא גרוניס "התנהלות זו של התביעה מעוררת תמיהה מסוימת. כהן... הוא הגורם היחיד, מלבד המערערת, שיכול היה למסור עדות ישירה על שהתרחש בדירת המנוחה בעת הרצח... מקובלת עליי, בעיקרון, טענת המערערת, לפיה יש לדחות טענה זו וכי אין לזקוף לחובתה את העובדה שכהן לא זומן להעיד מטעמה כעד הגנה". השופט רובינשטיין, הצטרף לדברים אלו וציין: "בעיניי המדובר בעניין שיש בו חומרה".

מכאן שיש לקבוע כי היה על המאשימה להביא את זינטי לעדות. יחד עם זאת, בצד קביעה עקרונית זו, סברתי שאין בנסיבות המקרה, לראות בחסר זה, משום מחדל חקירה שיש בכוחו לפגום בראיות התביעה. אפרט עמדתי.

48. זינטי נרשם כעד תביעה, אך כאמור, לא הובא לעדות על ידי המאשימה. המאשימה לא הסבירה טעמיה לכך, ונראה כי סברה שלאור יריעת המחלוקת המצומצמת, אין לעדותו ערך ראייתי כלשהו. אין בידי לדעת מה הייתה גרסתו של זינטי במשטרה. יחד עם זאת, סביר בעיני כי לא היה בה לסבך את הנאשם בידיעה על אודות היות הבקשות כוזבות, שאחרת היה מובא לעדות על ידי המאשימה, ולו לצורך עשיית שימוש בהודעותיו במסגרת סעיף 10א' לפקודת הראיות [נוסח משולב], התשל"א-1971. מסקנה זו מתיישבת אף עם גרסתו של זינטי, כפי שהובעה במהלך העימות (ת/55) שם החזיק בגרסה, לפיה המציא לנאשם את המסמכים, אשר אבדו לשיטתו, בסריקה.

49. גרסה זו, לכאורה, נוחה לנאשם, אולם היא סותרת את יריעת המחלוקת כפי שהוא עצמו קבע בתשובתו לאישום וכפי שמסר לחוקרי המשטרה, טרם העימות. כך או כך, כאמור, זינטי נרשם כעד תביעה. לאור כך, יכולה הייתה ההגנה להביאו לעדות, ואף לחקרו כאילו הייתה זו חקירה נגדית (סעיף 178 לחסד"פ). בנתונים אלו, הדרישה מהמאשימה להביאו לעדות "מתרככת משהו ככל שיכלה ההגנה להביא את הראיות באופן מושכל לבית המשפט בעצמה" (ע"פ 6255/10 הנ"ל) וכפי שציין כב' הנשיא גרוניס בע"פ 6522/10 הנ"ל "יש לבחון, בכל מקרה לגופו, שורה של שיקולים (לא ממצים) ובהם: האם מדובר היה בעד שעדותו רלוונטית כלל לאישום; האם עסקינן בעד מרכזי שיכול היה למסור עדות ישירה השופכת אור על הנטען בליבת האישום; האם קיימים עדי תביעה אחרים שיכולים למסור עדות ישירה; האם ניתן הסבר סביר על ידי המדינה לאי זימון העד לעדות (למשל, כי העדות אינה רלוונטית להוכחת האשמה); והאם הנאשם יכול היה לזמנו לחקירה ראשית ולחקור אותו כאילו מדובר היה בחקירה שכנגד. מכאן, שבהחלט ייתכנו מקרים בהם לא יינתן כל משקל ראייתי לטענת הנאשם כי נפל מחדל באי זימון עדי תביעה מסוימים".

50. יכולתה של ההגנה להביא את זינטי לעדות ולחקרו בחקירה נגדית, מרפאת, לדעתי, את הפגם שנפל בהתנהגות המאשימה (וכאמור סבור אני שאכן נפל פגם). לו ביקש הנאשם להטיח בזינטי כי הונה אותו וגרם לו עוול חמור, מה מנע ממנו מלהביאו לעדות בעצמו ולחקרו בחקירה נגדית? במה היה שונה אז מצבו, מאשר לו היה מובא זינטי על ידי המאשימה והיה נחקר על ידו בחקירה נגדית? העובדה שהנאשם בחר שלא להביא את זינטי, מלמדת שלא סבר שתצמח לו תועלת מכך.

יתרה מזו. במהלך ניהול משפטו של הנאשם, הגיע זינטי להסדר טיעון עם המאשימה והודה בכתב אישום מתוקן (ללא ענישה מוסכמת). הסדר זה הוצג בבית המשפט (במותב אחר כמובן) ביום 13.11.13. במועד זה טרם הסתיימה פרשת ההגנה בענייננו. לו רצה הנאשם שבית המשפט יתרשם מעדותו של זינטי ולו סבר שיש בעדותו כדי לסייע לו, אזי דווקא שלב זה היה אידיאלי מבחינתו, שכן זינטי כבר היה משוחרר מלחצים ויכול היה למסור גרסת אמת (לשיטתו של הנאשם) לפיה הונה את הנאשם, מבלי שזה ידע את העובדות לאשורן. לאור כל זאת, הימנעותו המכוונת של הנאשם מלזמן את זינטי, חרף תנאים אלו וחרף יכולתו לחקור אותו בחקירה נגדית, אינה מאפשרת, לראות במחדלה של התביעה, ככזה אשר פגע בהגנתו, או שיש ליתן לו משקל ממתן, אל מול ראיות המאשימה והמסקנות שראוי להסיק מהן.

אעיר כי עמדה זו מצטרפת להתנהגותו הפסיבית של הנאשם, מול זינטי, בעימות. עיון בת/55א' מעלה כי הנאשם נמנע מלהטיח בזינטי כי הוליך אותו שולל וכי הוא גרם לו נזק. אמנם הנאשם מוסר את גרסתו בפני זינטי, אולם מדובר בהבאת עובדות בלבד, ללא שהוא מטיח בו כי ניצל את חברותם ומבלי שאומר כלל שלא היה מודע לכך שהבקשות כוזבות. חסר זה בולט בהיעדרו לאורך העימות, ונראה כי הנאשם חושש מלהטיח בזינטי דברים אלו. יחד עם זאת ייתכן והתנהגות זו הנה בשל אופיו של הנאשם ואין ללמוד ממנה דבר. התרשמתי כי הנאשם הנו אדם שקט ומאופק, כך שאיני מוציא מכלל אפשרות כי התנהגות זו הנה בשל אופיו כאמור, ואין ללמוד ממנה, בהכרח, דבר לחובתו.

ואולם, הנחה זו כוחה אינו יפה לאופן ניהול המשפט, שם היה הנאשם מיוצג וחזקה שאם סברה ההגנה, שיכולה לצמוח תועלת מזימונו של זינטי, הייתה עושה כן.

51. סיכומי של דבר. המסקנות אליהן הגעתי, לעיל, בעין עומדות. לאור קביעות אלו, ניתן לפנות ולדון האם הוכחה אחריות הנאשם, ביחס לכל עבירה שיוחסה לו בכתב האישום.

זיוף בידי איש ציבור בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 421 סיפא וסעיף 414(2) לחוק העונשין.

עבירת הזיוף בידי עובד ציבור, כאמור בסעיף 421 לחוק העונשין קובעת:

"עובד הציבור המזייף מסמך שהוא ממונה על עשייתו או על שמירתו, או שיש לו גישה אליו בתוקף תפקידו, דינו - מאסר שלוש שנים עם או בלי קנס; עשה כן בכוונה לקבל דבר, דינו - מאסר חמש שנים עם או בלי קנס; קיבל דבר באמצעות מסמך מזויף כאמור, דינו - מאסר שבע שנים עם או בלי קנס.

"מסמך" - תעודה שבכתב, וכל אמצעי אחר, בין בכתב ובין בצורה אחרת, העשוי לשמש ראיה";

52. סעיף 414, מגדיר זיוף כך:

"זיוף" - אחת מאלה:

(1) עשיית מסמך הנחזה להיות את אשר איננו, והוא עשוי להטעות;

(2) שינוי מסמך - לרבות הוספת פרט או השמטת פרט - בכוונה לרמות, או ללא סמכות כדן ובאופן הנחזה כאילו נעשה השינוי בסמכות כדן;

(3) חתימת מסמך בשם פלוני ללא סמכות כדן, או בשם מדומה, באופן העשוי להיחזות כאילו נחתם המסמך בידי פלוני";

53. סעיף 414(2), אשר יוחס לנאשם, קובע שתי חלופות שונות המתייחסות לשינוי המסמך. הצדדים לא חלקו על ההיבט העובדתי של סעיף זה ומובן כי נתקיים היסוד העובדתי, שעניינו "שינוי מסמך". הנאשם הוסיף פרטים מהותיים והשמיט אחרים ובכך הביא לשינוי המסמך. החלופה שעניינה שינוי הנעשה "ללא סמכות כדן ובאופן הנחזה כאילו נעשה השינוי בסמכות כדן" מתקיימת בבירור. למעשה, ההגנה לא טענה דבר ביחס לחלופה זו ומיקדה טיעוניה בחלופה שעניינה "כוונה לרמות" (ראה סעיף 179 לסיכומי ההגנה בכתב). קבעתי, כאמור, שהשינויים שביצע הנאשם היו ללא סמכות כדן. לאור העובדה שהנאשם עקף את הצורך בהחלטת הרשם, מובן שהשינוי נחזה להיות כאילו נעשה כדן. הנאשם היה מודע לעובדה שהוא פועל בחוסר סמכות, כמו גם שהיה מודע לכך ששינוי זה יראה, כאילו נעשה כדן. מכאן, שתנאי חלופה זו מתקיימים.

54. ביחס לחלופה שעניינה "כוונה לרמות" - הגדרת המונח "לרמות" מצויה אף היא בסעיף 414 לחוק העונשין ופירושה "להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל". הגדרת המונח "מרמה" הנה: "טענת עובדה בענין... הנטענת בכתב... ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת, או שאינו מאמין שהיא אמת". יסודות אלה מתקיימים בבירור. רישום כוזב של שמות צדדים במסמכי ההוצאה לפועל, הוא טענה בכתב של עובדה. הנאשם ידע שעובדה זו אינה נכונה ועל כן מתקיימים יסודות ההגדרה.

55. אף היסוד "כוונה לרמות", מתקיים לדעתי בנסיבות העניין. ההגנה טענה שלא הוכח שלנאשם הייתה מטרה לרמות. אכן, כפי שטוענת ההגנה, את המונח "כוונה" בסעיף 414(2) יש לפרש, לאור סעיף 90א(2) לחוק העונשין, "כמטרה להשיג יעד כפי שנקבע בעבירה". אף בעניין זה, מוכן אני להניח לטובת הנאשם כי, לא שאף במעשיו "להביא אדם במרמה (אשר מתקיימת כאמור) לידי מעשה או מחדל", אלא ישם את בקשותיו של זינטי, מבלי שפיתח יחס חפצי כלשהו, כלפי תוצאתה האפשרית של פעולתו. מוכן אני אף להניח כי היה אדיש לאפשרות זו, אם כי הוא היה מודע להיתכנותה וזאת בבירור.

56. חרף קביעתי זו, הרי שלצורך בחינת רכיב המטרה, ניתן לעשות שימוש בהלכת הצפיות הפסיקתית, לפיה צפייה מראש של התוצאה כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כרצון לגרמה. כלל זה "מגלם את הגישה הערכית לפיה במצבים רבים קיימת שקילות מוסרית בין אדם הפועל מתוך רצון שמעשהו יביא לתוצאה מזיקה כלשהי, לבין אדם הצופה במידה קרובה לוודאות את התרחשותה של אותה תוצאה" (רע"פ

עמוד 30

כלל זה מעוגן בסעיף 20(ב) לחוק העונשין לפיו "לעניין כוונה, ראייה מראש את התרחשות התוצאות כאפשרות קרובה לודאי, כמוה כמטרה לגרמן", אולם תחולתו של סעיף זה מוגבלת לעבירות כוונה, בהן קיים יסוד של תוצאה, בין יסודות העבירה. עבירת הזיוף הנה עבירת התנהגות, בה היסוד הנפשי הנו מסוג מטרה. ביחס לעבירות אלו, קבעה הפסיקה כי "הלכת הצפיות אינה חלה באופן גורף על כלל עבירות המטרה באשר הן, אלא יש לבחון את תחולתה לגבי העבירה הקונקרטית בכל מקרה לגופו, על פי תכלית החקיקה, טיבה ומטרותיה" (ע"פ 2333/07 **שלמה תענך נ' מדינת ישראל** (12.7.10)). בעניין זה נקבע כי "נמצא, כי בעבירות מטרה עליהן חל סעיף 90א(2), כלל הצפיות אינו מחיל עצמו באופן אוטומטי וגורף. תחולת כלל הצפיות (ההלכת) מותנית בבדיקה אינדיבידואלית בהתאם לפרשנות הראויה של העבירה. החלת כלל הצפיות בעבירות מטרה נעשית, אפוא, על בסיס סוג העבירה, מטרתה והיקפה הראוי..." (ע"פ 217/04 **אלקורעאן נ' מדינת ישראל** (29.06.2005)).

אינני מוצא כל טעם שלא להחיל שקילות מוסרית זו, ביחס לעבירת זיוף בידי עובד ציבור. הגיונה של הלכת הצפיות, נעוץ, כאמור, בשקילות המוסרית הקיימת, בין צפיית התוצאה האפשרית ממעשיו של האדם, ברמה גבוהה של הסתברות, לבין הרצון להשיגה. הערך המוגן בבסיסה של עבירת הזיוף המבוצעת בידי עובד הציבור, הוא שמירה על טוהר השירות הציבורי, ויכולתו של הציבור להסתמך על אמיתות המסמכים המופקדים בידי עובדי הציבור ומופקים על ידם. לאור כך, קיימת תכלית ראויה לזהות צפייה ברמה של קרוב לוודאי, עם רצון להשיג מטרה זו. עובד הציבור, אשר מזייף מסמך וצופה ברמה גבוהה של הסתברות, אפשרות שאחר יפעל על סמך מסמך זה, בוחר במודע שלא למנוע אפשרות ממשית שתגרם תקלה לציבור, הן בפגיעה בתדמית השירות הציבורי והן לאדם המסוים, אשר יינזק ממעשי הזיוף שגרם. תכלית זו מצדיקה עשיית שימוש בהלכת הצפיות לצורך הוכחת רכיב המטרה ואין לראות בכך הרחבה בלתי ראויה של גבולות האחריות הפלילית. בנוסף, אין לראות כל ערך חברתי, ראוי להגנה, במעשיו של עובד הציבור במקרה מעין זה, המצדיק שלא לעשות שימוש בשקילות זו. לעניין זה ראה למשל הדיון ברע"פ 9818/01 **ביטון נ' סולטן**, פ"ד נט(6) 554, בעניין הימנעות מהחלת הלכת הצפיות בעבירת לשון הרע, בשל עיקרון חופש הביטוי, אך מנגד ראה רע"פ 7153/99 **אלגד נ' מ"י**, פ"ד נה(5), 746 שם הוחלה הלכת הצפיות בעבירה של שיבוש הליכי משפט, ביחס לשקר בחקירה משטרתית, בשל היעדר כל ערך חברתי או זכות יסוד, הראויים להגנה, והשקולים כנגד פגיעתה הרעה של ההתנהגות האסורה.

סיכומו של דבר, ראוי לדעתי להחיל בעבירה של זיוף בידי עובד הציבור, את הלכת הצפיות, ביחס לרכיב המטרה.

לגופו של עניין - הוכח שהנאשם צפה ברמה גבוהה של הסתברות, שהשינוי השקרי שביצע, אשר אינו משקף זכות אמיתית, יביא אדם לפעול על פי השינוי הכוזב. מכלול הנסיבות מחייב מסקנה זו והנאשם לא הצליח להראות ספק בקיומה. הנאשם הוא פקיד הוצאה לפועל ותיק, אשר מודע היטב לאופי הליכי הוצאה לפועל ולאפשרויות העומדות בפני בעל דין בתיק הוצאה לפועל, לפעול כנגד ולטובת צדדים בתיק. הנאשם אף ידע שזינטי הוא בעל משרד גביה ומכאן שהיה מובן לו היטב מה יעשה זינטי בתיקים אלו, היינו יגיש בקשות לנסות

להיפרע "מהחייב" את החוב. בענייננו קיימים גורמים רבים שיכלו לפעול על פי השינוי, ובהם רשם ההוצאה לפועל והפקידים, אשר נדרשו לאשר פעולות מבצעיות לאור השינוי וכך גם אחרים, לרבות צדדי ג'. כל זאת היה ברור וידוע לנאשם ומכאן שביחס לצפייה של תוצאת המעשים, הוכח כי צפה זאת ברמה של קרוב לוודאי.

מכאן שהוכחו יסודות הזיוף, כאמור בסעיף 414(2) על שתי חלופותיו.

57. **בחינת העבירה לפי סעיף 421 לחוק העונשין** - סעיף 421, כולל שלוש חלופות שונות. בכולן יש להוכיח את העבירה הבסיסית שעניינה זיוף "מסמך שהוא (עובד הציבור- י.ט) ממונה עליו על עשייתו או על שמירתו, או שיש לו גישה אליו בתוקף תפקידו". המאשימה ייחסה לנאשם את החלופה אשר בסיפא. חלופה זו עניינה זיוף בידי עובד ציבור, אשר "קיבל דבר באמצעות מסמך מזויף". אקדים ואומר שהמאשימה לא הוכיחה שחלופה זו מתקיימת. לא הוכח כי הנאשם קיבל דבר, לא בשל מעשיו ובמיוחד שלא באמצעות המסמך שזייף. עוד יצוין שהטענה אף לא נטענה בכתב האישום, כך שממילא לא היה מקום לייחס לנאשם חלופה מחמירה זו. ב"כ המאשימה טען בסיכומיו כי בכך שהנאשם יכול ויטען שלא קיבל דבר "אין בכך דבר" (עמ' 192). ראינו שביחס לחלופה זו, יש נפקות ברורה לטענה זו ומכאן שלא היה מקום לייחס לנאשם חלופה זו. אף החלופה האמצעית, שעניינה זיוף בכוונה לקבל דבר, לא הוכחה והמאשימה לא טענה כלל, שהנאשם עשה את מעשיו על מנת לקבל דבר מה. נותרה, אפוא החלופה הבסיסית ברישא, שעניינה, כאמור, "עובד הציבור המזייף מסמך שהוא ממונה עליו על עשייתו או על שמירתו, או שיש לו גישה אליו בתוקף תפקידו". חלופה זו בוודאי מתקיימת, שהרי נקבע שמעשיו של הנאשם מהווים "זיוף" על פי סעיף 414(2) ואין חולק שהנאשם היה בעל גישה למחשב ההוצאה לפועל מתוקף תפקידו.

58. הנאשם לא הועמד לדין בעבירה לפי סעיף 421 רישא, אלא סיפא. יחד עם זאת מובן שאין מניעה להרשיעו בעבירה זו. מדובר למעשה באותה עבירה, רק ללא הנסיבה המחמירה. העובדות שהביאו להרשעתו בעבירה זו, נטענו בכתב האישום, כך שאין צורך אף להיזקק לסעיף 184 לחסד"פ לצורך הרשעה בעבירה זו. בכל מקרה, אף אם אבחן את המקרה במבחי סעיף 184 הנ"ל, ניתן לומר בבירור כי הגנתו של הנאשם לא נפגעה במאומה, שכן אותו קו הגנה היה ננקט גם אם היה הנאשם מואשם מראש בעבירה זו. (ראה לעניין זה ע"פ 10545/04 **מדינת ישראל נ' פליקס אלדנקו** (6.2.06) "במקרה דנן הרשיע בית המשפט את סלאבה בנסיבות המחמירות שבסעיף 203(א), נסיבות מחמירות פחותות מאלה שלפי סעיף 203(ב)(1) בהן הואשם, ושעונשן קל יותר - וזאת על פי עובדות המפורטות בכתב האישום. בכגון דא אין לומר כי נפגעה הגנתו של סלאבה". כן ראה, קדמי, **סדר הדין בפלילים (חלק שני)** בעמ' 1506).

קשירות קשר לביצוע פשע

59. סעיף 499 לחוק העונשין קובע:

"(א) הקושר קשר עם אחר לעשות פשע, או עוון ... דינו

(1) אם העבירה היא פשע - מאסר שבע שנים או העונש שנקבע לאותה עבירה, הכל לפי העונש הקל יותר".

60. בהתאם לעובדות כתב האישום, עבירת הקשר המיוחסת לנאשם הנה שינוי פרטים מהותיים בתיק ההוצאה לפועל. מדובר, אפוא, בקשירת קשר לבצע עבירת זיוף בידי עובד ציבור. ראינו לעיל, כי יש להרשיע את הנאשם בעבירת הרישא בלבד. עבירה זו עונשה 3 שנות מאסר ומכאן שמדובר בעבירת עוון ולא פשע ועל כן, העבירה שניתן לייחס לנאשם היא קשירת קשר לביצוע עוון.

לצורך הוכחת עבירת הקשר, יש להוכיח בפן העובדתי את יסוד ההסכמה שבין שני הפרטים. מדובר על "יצירת הסכם בין הקושרים...הסכם שבהקשר הפלילי הנו הסכם לביצוע עבירה פלילית" (גבריאלי לוי, **תורת דיני העונשין**, חלק ב' בעמ' 585). רכיב ההסכמה יכול לבוא על סיפוקו גם בדרך של התנהגות, ואין לדרוש מידת מסוימות ופירוט המקבילה לדרישה בדיני חוזים בדיון האזרחי (ע"פ 11136/08 **מדינת ישראל נ' אמיר סנקר ואח'** (12.7.10)). יחד עם זאת נדרשת הסכמה בין שניים, לפעול למען ביצוע עבירה פלילית.

61. אינני סבור שהוכח מעל לכל ספק סביר, כי הנאשם זינטי תכננו יחדיו את ביצוע עבירות הזיוף. בוודאי שלא הוכח תכנון מוקדם, בבחינת תכנית מגובשת, עליה ידע הנאשם מראש. המאשימה לא פירטה מדוע סבורה היא שהוכחה עבירה זו, ונראה שסברה שזו מסקנה הגיונית העולה מעצם הביצוע המשותף של העבירה. אינני סבור שדי בכך לאור מהות תפקידו של הנאשם וטיב יחסיו עם זינטי.

הנאשם הנו פקיד הוצאה לפועל. על מנת להביאו להגשים את תכניתו של זינטי, לא היה חייב זינטי לתכנן עמו מראש את ביצועה של העבירה. ראינו כי הנאשם היה חברו הטוב של זינטי וביצע עבורו פעולות רבות בלשכת ההוצאה לפועל, אגב מתן הקלות והעדפות על פני פונים אחרים. לצורך הגשמת תכניתו, כל שהיה על זינטי הוא לבקש מהנאשם לבצע את השינויים, מבלי צורך בתכנון מראש ובוודאי מבלי צורך בכריתת "הסכם" או "ברית" כמתחייב לצורך עבירת הקשר. ביצוע העבירה היה במהלך עבודתו הרגילה של הנאשם. מכאן, שביצועה התאפשר, בנקל, אף ללא תכנון מוקדם והסכמה כלשהי. בכל מקרה, קיים ספק סביר בעניין זה.

מרמה והפרת אמונים

62. עבירת מרמה והפרת אמונים, הקבועה בסעיף 284 קובעת:

"עובד הציבור העושה במילוי תפקידו מעשה מרמה או הפרת אמונים הפוגע בציבור, אף אם לא היה במעשה משום עבירה אילו נעשה כנגד יחיד, דינו - מאסר שלוש שנים".

המאשימה לא התייחסה להיבטיה השונים של העבירה, אלא עסקה בהיבטים העובדתיים של המעשים. ההגנה טענה בסיכומיה בכתב כי אין לזהות כל הפרת נהלים כמקימה את העבירה של הפרת אמונים.

63. העבירה של הפרת אמונים, נועדה להגן על שלשה ערכים- אמון הציבור בעובדי הציבור, טוהר המידות

של עובדי הציבור ואינטרס הציבורי שעליו מופקד עובד הציבור. אין דרישה כי בכל מקרה של הפרת אמונים ייפגעו שלושת הערכים גם יחד. ראה לעניין זה:

"הערך המוגן העומד ביסודה של עבירה זו הוא להבטיח שעובד הציבור הנתון במצב של אמון כלפי המדינה, כלפי הציבור, ישתמש בכוחות ובסמכויות שהקנתה לו המדינה, למטרות שלשמן הופקדו בידי. במסגרת תפקידו חייב עובד הציבור לשרת את האינטרס הציבורי. אל לו להשתמש בכוחות ובסמכויות למטרה זרה או להגשמת כל אינטרס אחר. השימוש בסמכויות ובכוחות שהופקדו בידי בא לשרת את האינטרס, שהכוח והסמכות באו להגשים, ותו לא. עובד ציבור המפר את האמון שניתן בו והפועל באופן שאינו מגשים את האינטרס שעל מילוי הופקד- מפר אמונים. ... המטרה של האיסור הפלילי היא להבטיח התנהגות ראויה של עובדי ציבור ולשמור על טוהר מידותיהם" (עפ 6916/06 **אטיאס נ' מדינת ישראל** (29.10.07)).

מדובר בעבירת התנהגות, אשר היסוד הנפשי בה, הוא מסוג מחשבה פלילית, היינו מודעות לטיב המעשה והנסיבות. אין מחלוקת כי מעשיו של הנאשם נעשו במהלך "מילוי תפקידו" ואין נפקא מינה בכך שנקבע שהדבר היה מחוץ לגדרי סמכותו. במסגרת "מילוי תפקידו" משמעו "בזיקה לתפקידו" (קדמי, **על הדין בפלילים**, בעמ' 1682 - להלן "**קדמי**"). כמו כן, על המעשה להיות כזה "הפוגע בציבור", אולם אין מדובר בדרישה תוצאתית, אלא הדבר "נוגע לתכונה מיוחדת של הרכיב ההתנהגותי" (דנ"פ 1397/03 **מדינת ישראל נ' שבס**, פ"ד נט(4), 385).

הסעיף מגדיר שתי התנהגויות כאסורות על עובד הציבור. האחת פעולה במרמה והשנייה תוך הפרת אמונים. את יסוד המרמה, בהקשר זה, יש לפרש באופן דומה לפרשנות סעיף 414 לחוק העונשין (קדמי בעמ' 1685, וראה בעניין זה הדיון לעיל ביחס לעבירה הזיוף). החלופה שעניינה הפרת אמונים, הנה מורכבת יותר ומקובל כי "גבולותיה של הפרת אמונים מעורפלים הם" (דנ"פ שבס הנ"ל).

64. בעניינו, דומה שאין מחלוקת כי בהינתן קביעה לפיה הנאשם ביצע רישום כוזב ושיקרי, תוך מודעות לכך, מקיימת התנהגות זו את יסודות עבירת המרמה והפרת אמונים, הן בהיבט של יסוד המרמה והן בהיבט של הפרת אמונים. זיוף של מסמכים הקובעים זכויות וחובות משפטיות, בידי עובד הציבור, הנה פעולה שיש בה לפגוע בציבור והדברים ברורים. ראינו כי מעשיו של הנאשם מהווים זיוף וכי היה בהם אף לקיים את יסוד המרמה, כאמור בסעיף 414 לחוק העונשין. כאשר, מדובר במונחים אשר יש לפרש בצורה זזה, בהכרח מתקיימת אף החלופה שעניינה "מרמה" ביחס לעבירה של מרמה והפרת אמונים.

65. מובן כי אף החלופה שעניינה הפרת אמונים מתקיימת. אין צורך להרחיב בדבר גבולותיה של העבירה בהקשר זה. מקרנו פשוט ואינו מציב כל קושי. התנהגות אשר יש בה משום מרמה מצד עובד הציבור, המתבטאת בזיוף מסמכים משפטיים, תוך הסגת גבולו של הרשם, בוודאי מהווה הפרת אמונים. ההגנה טענה כי לא כל עבירת משמעת, מהווה עבירה פלילית. אכן, קיומה של מחשבה פלילית, היא המוציאה את המעשה מגבולותיו המשמעתיים, לעבר אלו הפליליים. ראה: "בדרישה זו של מחשבה פלילית מתבלט הבדל חשוב בין המישור המנהלי או האזרחי לבין המישור הפלילי. אדם עשוי להפר אמון שניתן בו בתום לב בין שפעל ברשלנות ובין שפעל ללא רשלנות. אותה התנהגות ייתכן שתהא פסולה מבחינה מנהלית או אזרחית. אך בכך בלבד אין כדי לגבש עבירה פלילית. לשם קיומה של זו, דרושה מחשבה פלילית". (ת.פ.

426/09 **מדינת ישראל נ' אולמרט** (10.7.12)). קבעתי, כאמור, שאין מדובר בהפרת נוהל בלבד, אלא בפעולה מודעת של זיוף, ומכאן שהיא מהווה בבירור הפרת אמונים (**קדמי** בעמ' 1692 וכן ע"פ 645/81 **פיניץ נ' מדינת ישראל**, פ"ד לו(3), 67)).

66. מכאן, שאף החלופה השנייה, שעניינה הפרת אמונים מתקיימת.

שיבוש הליכי משפט

67. העבירה של שיבוש הליכי משפט, בסעיף 244 לחוק העונשין קובעת:

" העושה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין בסיכול הזמנת של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בכל דרך אחרת, דינו ... הליך שיפוטי, לרבות ... הוצאה לפועל של הוראת בית משפט."

עבירת שיבוש הליכי משפט הנה עבירת התנהגות, בעלת יסוד נפשי של רצון להשיג מטרה (רע"פ 7153/99 **אלגד נ' מדינת ישראל**, פ"ד נה(5) 743). אף ביחס לסעיף זה טוענת ההגנה כנגד היסוד הנפשי בלבד, היינו שהנאשם לא התכוון להביא לתוצאה הנזכרת בסעיף 244 ואף לא צפה אותה. נראה שאין מחלוקת כי מעשיו של הנאשם, בפן העובדתי, הביאו למצער לכדי "עיוות דין", עת נרשם חוב שקרי של מספר עזבונות.

ביחס ליסוד הנפשי בעבירה זו, הרי שהוא כולל מודעות לטיב המעשה והנסיבות, בצד "שאיפה לפגוע בקיומו של ההליך השיפוטי ("למנוע"), השאיפה לפגוע במטרתו או בעצם התנהלותו של ההליך השיפוטי ("להכשיל") או השאיפה לפגוע במהותו או בתוצאתו של ההליך השיפוטי ("להביא לידי עיוות דין") (רע"פ 7153/99 הנ"ל). אף בעבירה זו אין מניעה לזהות את השאיפה להביא לפגיעה בהליך השיפוטי, עם ציפייה ברמה גבוהה של הסתברות כי כך יקרה, לאור התנהגות הנאשם, וזאת במסגרת תחולתה של הלכת הצפיות הפסיקתית על עבירה זו (רע"פ 7153/99 הנ"ל).

68. כאשר קבעתי לעיל, כי הנאשם צפה ברמה הקרובה לוודאי, כי באמצעות רישום כוזב ושיקרי של נתונים בתיקי הוצאה לפועל, עשוי אדם לבצע מעשה, או להימנע מכך, קביעה זו יפה גם לעניינו והיא שמהווה את יסודות העבירה של שיבוש הליכי משפט. הנאשם צפה ברמה קרובה לוודאי, כי רישום של חייבים כוזבים, יביא לכדי עיוות דין, שהרי הוא פקיד הוצאה לפועל ותיק ומודע היטב ליכולת הפעולה בתיקי הוצאה לפועל ולפגיעה שתגרם למי אשר נרשם בכזב כחייב. די בכך כדי לקבוע שהוכחו יסודות עבירה זו.

69. במאמר מוסגר אציין כי ספק אם היה מקום לכלול בכתב האישום, הן את העבירה של שיבוש הליכי משפט והן את עבירת הזיוף. מדובר בעבירות בעלות יסודות זהים, כך שרכיב ההתנהגות שמהווה את הזיוף, הוא שמהווה את "המעשה" בעבירת השיבוש. אף היסוד הנפשי, בשתי העבירות, זהה. כך, המטרה שבעבירת הזיוף - להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל - היא שמהווה את "עיוות הדין" שבעבירת השיבוש. עיוות דין זה, הוא המטרה, אותה נקבע שהנאשם צפה ברמה גבוהה של הסתברות.

70. ככלל אין זה ראוי, לכלול בכתב האישום מספר עבירות, המתארות את אותה התנהגות, אלא אם קיימת לכך הצדקה עניינית (קדמי, **סדר הדין בפלילים**, חלק שני, 927 וכן ע"פ 60/81 **צבי גור נ' מדינת ישראל** (22.11.82), ת"פ (חי) 162/01 **מדינת ישראל נ' דני רוזן אח'** (4.7.04)).

כן ראה, בש"פ 5284/91 דוד לויאן נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(1) 156, ב 160:

"בהגשת כתב-אישום צריכה התביעה להשתדל לבחור, בין סעיפי האישום האפשריים, אותו האישום המבטא בצורה הנאותה ביותר את מהות המעשה. במסגרת זאת מותר לה, כמובן, לבחור את הסעיף המחמיר ביותר עם הנאשם. אם יש לתובעים ספקות כלשהם לגבי האפשרות להוכיח את כל האלמנטים של עבירה זו, ניתן לצרף אישום נוסף או אלטרנטיבי, ודבר זה גם מוצדק, אם הוא נחוץ כדי להאיר היבט מיוחד של הפרשה. אך אין להרבות בסעיפי אישום סתם..."

ראה גם תפ"ח (ת"א) 14663-08-11 **מדינת ישראל נ' גדי לומלסקי** (27.6.12) "כאשר יסודותיהן של שתי עבירות נבלעים זה בזה באופן מוחלט, אין להאשים בשתי העבירות, שכן העבירה החמורה והמורכבת יותר "בולעת" למעשה את העבירה הקלה יותר (ר' קנאי, "ריבוי עבירות ועונשים באירוע **פלילי אחד**", **מחקרי משפט** ג (תשמ"ד) 247, 277). כך, למשל, אין להרשיע בעבירה של "גניבה" ובעבירה של "גניבה ממעביד" (ע"פ 472/74, אבוטבול נ' מ"י, פ"ד כט (2) 301) כמו גם בעבירה של "פריצה", ובעבירה של "פריצה וגניבה" (ע"פ 24/63 ערוסי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יז(2) 914).

ההגנה לא העלתה טענה זו, ומכאן שהמאשימה לא הסבירה טעמיה להכללת עבירה זו. על כן, די בדברים שנאמרו לעיל, מבלי שאדרש להכריע אם אכן, היה מקום לכלול גם את העבירה של שיבוש הליכי משפט בכתב האישום. יחד עם זאת, ברי כי הרשעתו של הנאשם בעבירה זו, בצד העבירה של זיוף בידי עובד, כפופה להוראות סעיף 186 לחסד"פ ביחס לענישה.

הטענה לאכיפה בררנית

71. בצד טענתו לחפות, טען הנאשם כי יש לבטל את כתב האישום בשל טענה לסעד מן הצדק, כאמור בסעיף 149(10) לחסד"פ. טענתו נסמכת על שני מקרים, בהם לשיטתו ביצעו אחרים, מעשים דומים, ואף חמורים, ויחד עם זאת לא הועמדו לדין פלילי.

72. המקרה הראשון עניינו באריה עידו (להלן - **עידו**). בהתאם לנ/8 (הודעתו של עידו במשטרה) עולה התמונה הבאה: עידו משמש מזכיר ראשי בבית משפט השלום בנצרת. עידו נחקר במסגרת פרשה זו ותיאר כי הוא בקשרי חברות עם זינטי, אשר אחיו (של זינטי) הנו הממונה עליו. עידו תיאר בפני החוקרים שזינטי טען בפניו באחד הימים כי מסרבים לבקשתו לפתוח תיק מסוים בלשכת ההוצאה לפועל בעפולה (המדובר ככל הנראה בתיק פרל מנדל, שם נעשה ניסיון לפתוח תיק הקשור לחוב זה בעפולה). עידו

התבקש לברר עבורו את הסיבה. לשיטתו נמסר לו על ידי הפקידה כי קיימת בעיה עם המסמכים ועל כן התיק לא נפתח. עידו טען שאינו זוכר אם נטל בעצמו את המסמכים חזרה, או שהם נשלחו לזינטי בדואר. כמו כן תיאר עידו כי זינטי היה נוהג לעיתים למסור לו בביתו מסמכים לצורך הגשתם להוצאה לפועל וכי הוא היה מוסר אותם עבורו בנצרת "על מנת לחסוך זמן וכטובה".

עידו לא נחקר באזהרה וממילא שלא ננקטו נגדו כל הליכים. ההגנה טוענת כי יש פסול בהתנהגותו של עידו ובעצם העובדה שלא נחקר באזהרה ולא הועמד לדין, יש משום אכיפה בררנית, שבכוחה להביא לביטול כתב האישום מחמת סעד מן הצדק.

מקרה נוסף, בו רואה ההגנה כמצדיק ביטולו של כתב האישום מחמת סעד מן הצדק, הוא עניינה של הגב' ניבין מסראווה, אשר הנה עובדת ההוצאה לפועל בנצרת. (להלן - "ניבין"). לטענת ההגנה, הנסמכת על פסק דינו של בית הדין המשמעתי של עובדי המדינה, ניבין ביטלה הליכים באחד מתיקי ההוצאה לפועל שהיו בטיפול, ללא החלטת רשם ושלא בסמכות. במקרה אחר, הודתה שקיבלה סך של 3,000 ₪ מעו"ד, לשיטת ההגנה, על מנת לסווג עבורו בקשה מסוימת כדחופה. כנגד ניבין ננקטו הליכים משמעתיים בלבד, בבית הדין המשמעתי של עובדי המדינה, וההגנה סבורה כי מדובר בהקלה משמעותית, אשר מחייבת לראות את הנאשם כמופלה לרעה ביחס למקרה זה.

המאשימה השיבה שאין מדובר במקרים דומים, המתאימים לדין בשאלת אכיפה בררנית. כך, לשיטת המאשימה בעניין עידו, מדובר בהגשת מסמכים עבור זינטי בלבד "והדברים לא מזכירים מצב של הנאשם כאן". בעניין ניבין, טען ב"כ המאשימה כי מעיון בפסק דינו של בית הדין המשמעתי הוא למד כי בעניין ביטול ההליכים, מדובר היה בטעות ואילו בעניינו של הנאשם מדובר "במשהו אחר לגמרי", כדבריו. בעניין האירוע הנוסף, בגינו הועמדה ניבין לדין, הבהיר ב"כ המאשימה שמדובר בשני אירועים שונים וכי "מדובר במעשה לא תקין" אבל כל שיוחס לניבין הוא סיווג לא נכון של הבקשה, כדחופה וכי "בין זה לבין התיק שלנו, זה שמים וארץ", כלשונו.

דין

73. אין חולק כי "אכיפת הדין נגד אדם אחד והימנעות מאכיפתו נגד אחרים - כאשר מדובר במקרים דומים - היא אכיפה בררנית (selective enforcement)" (ע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פולדי פרץ ואח'** (10.9.13)), להלן "עניין **פולדי פרץ**"). אין זה המקום להרחיב בסוגיה, אולם אציין כי אכיפה בררנית יכולה להתקיים בשני אופנים שונים. האחד, אי מיצוי הדין עם כל המעורבים באותה פרשה. השני, אי העמדה לדין של אחרים, במקרים דומים, בעוד שנגד מעלה הטענה, ננקטו הליכים. על חובתה של המאשימה, כרשות שלטונית, לנהוג בשוויון בין האזרחים, אין צורך להרחיב את הדיבור. כמו כן אין צורך לשוב ולהזכיר את פגיעתה הרעה של האכיפה הבררנית שהרי "אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזהותו העצמית של האדם" (בג"ץ 953/87 **פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו**, פ"ד מב(2) 309, 332 (1988)). לאכיפה בררנית השפעות שליליות נוספות, כגון פגיעה באמון הציבור במערכת אכיפת החוק וכן פגיעה ביכולתו של הפרט להסתמך על מדיניות התביעה ולכלכל צעדיו בהתאם (עניין **פולדי פרץ** הנ"ל).

לאור כך, נקבע כי טענה לאכיפה בררנית, יכולה למצוא אכסניה במסגרת טענה להגנה מן הצדק, כאמור בסעיף 149(10) לחסד"פ המעניקה לבית המשפט את הסמכות, להביא לביטולו של כתב אישום, אם מצא שהגשתו או בירורו עומדים "בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית". לא מצאתי להרחיב ביחס לאופן בירור הטענה והמבחנים שנקבעו בפסיקה, שכן העיקר בענייננו הוא כי אכיפה בררנית, הנו אי החלת דין שווה על מקרים דומים, שהרי "יסודה של טענת אכיפה בררנית בהפעלה שלא כדין של שיקול הדעת התביעתי - שהוא שיקול דעת מינהלי - באופן המביא להבחנה לא ראויה בין מקרים דומים" (עניין פולדי פרץ הנ"ל - ההדגשה שלי - י.ט). בענייננו, אין מדובר במקרים דומים, כך שאין מקום לדיון בשאלת עצמת הפגיעה והסעד הראוי בגינה. אפרט בקצרה.

74. בעניין עידו, כל שהובא בפני הוא שמדובר בעובד בכיר, אשר היה אף הוא חברו של זינטי ונהג לבצע עבורו שליחויות של מסמכים על מנת להקל על "ולחסוך לו זמן". לא הובאה כל ראיה כי עידו ביצע פעולות כלשהן בתיקי הוצאה לפועל, עבור זינטי, לא כל שכן פעולות מרמה. מדובר בהתנהגות ומעשים שונים לחלוטין מאלו שיוחסו לנאשם והדברים ברורים. מכאן, שאף אם אראה בעידו כמעורב באותה פרשה (בשל העובדה שאחד האירועים קשורים בתיק מנחם מנדל), אין מדובר במקרים דומים, או כאלו שניתנים להשוואה כלל. מכאן, שאין מקרה זה מצדיק דיון בשאלת האכיפה הבררנית.

75. אף עניינה של ניבין שונה באופן שאינו מקים בסיס לטיעון בדבר אכיפה בררנית (פסק הדין צורף כנספח א' לסיכומי ההגנה בכתב). ראשית, לא הובהר כי רשויות האכיפה היו מודעות כלל למקרה, או שמא הוא נידון בהיבט המשמעותי בלבד. בכל מקרה, חרף חומרתו היחסית של האירוע, אין מדובר באירוע דומה לזה שבענייננו, בהקשר של אכיפה בררנית. מעיון בעובדות הקובלנה, עולה כי ניבין לא קיימה נוהל של לשכת ההוצאה לפועל, בדבר אופן החזרת צו עיכוב יציאה מהארץ על כנו, ביחס לחייב שהותר לו לצאת מהארץ, כנגד המצאת ערבים. בהמשך היא אף ביטלה את כל ההליכים נגד החייב וזאת "מסיבות שאינן ידועות למאשימה". בסיפא זו, טמון העיקר. בענייננו, יוחס לנאשם כי עשה את שעשה, במודעות ולבקשתו של אחר. בעניינה של ניבין, לא יוחסה לה מודעות ונראה שהמאשימה (בהליך המשמעותי) לא שללה אפשרות של ביצוע מתוך טעות כלשהי. ביחס לאישום השני, הרי שאכן מדובר בהתנהגות חמורה (ראה דעת המיעוט בפסק הדין המשמעותי), אולם המאשימה לא ייחסה לניבין, כי ביצעה את הפעולה של סיווג הבקשה כחמורה, בשל כך שקיבלה באותו מעמד הלוואה מעוה"ד מבקש הפעולה.

כך או כך, ואף אם אראה בעניינה של ניבין, משום מקרה דומה בחומרתו, אין די בהצגת מקרה אחד, בו נהגה המאשימה באופן שונה, על מנת להקים טענה לאכיפה בררנית (וכאמור במקרה זה לא ברור אם המקרה הגיע כלל לידיעת המאשימה, או שמא טופל בהליכים משמעותיים בלבד). לעניין זה ראה דעת הרוב בפרשת **פולדי פרץ**, בעניין מידת ההוכחה שעל נאשם לעמוד בה לצורך הוכחת הטענה:

"מסופקני אם ראוי לקבוע כי די במקרה זהה אחד ויחיד בו פעלו הרשויות המינהליות בעבר בדרך שונה ולא הגישו כתב אישום, כדי להוביל בהכרח לביטולו של כתב אישום במקרה דומה אחר. נראה, כי על הנאשם להראות, כי לאורך זמן ובאופן שיטתי (או קרוב לכך) קיבלו הרשויות המינהליות במקרים דומים החלטות שונות מאלה שנתקבלו במקרה שלו."

(חוות דעתו של כב' הנשיא גרוניס, אליה הצטרף כב' השופט ג'ובראן).

מכאן, שאני דוחה את הטענה בדבר אכיפה בררנית.

סיכום של דבר

לאור שפורט לעיל, אני מרשיע את הנאשם בשלוש עבירות של זיוף בידי עובד ציבור, לפי סעיף 414(2)+421 רישא לחוק העונשין, בשלוש עבירות של שיבוש הליכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין ובשלוש עבירות של מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

הנאשם מזוכה מהעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע.

ניתנה היום, ט"ו אייר תשע"ד, 15 מאי 2014, במעמד הצדדים